

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 28
Liepa - July 28, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Suvalkijos žemdirbiams už gaminius perdirbimo įmonės skolingos apie 24 mln. Lt. Palyginti su praėjusio mėnesio skolomis, šiemet jos sumažėjo maždaug 2 mln. Lt. Suvalkijos ūkininkams daug skolingi linų perdirbėjai. Iš penkiolikos mėnesio perdirbimo įmonių tarp skolininkų pirmąją Vilkaviškio rajone esanti uždaroji akcinė bendrovė "Lietdes-ta". Ši įmonė Suvalkijos regiono gyvulių augintojams tebėra skolinga apie 1,4 mln. Lt. Geriau su žemdirbiais atsiskaito grūdų perdirbimo įmonės. Iš jų su žemdirbiais dar neat-skaitę tik Klausūčių malūnas, kuris pavaldus uždarajai akcinei bendrovei "Togeras". "Mari-jampolės pieno konservai" šio mėnesio pradžioje dar turėjo apie 17 mln. Lt skolų, iš tos sumos jas sumažino apie 10%.

- Marijampolės pakraštyje, buvusio paramos švietimui vietoje, pastatyta ir pradėjo veikti dar viena pramonės įmonė - firmos "Arvi" trašų gamykla. Naujosios įmonės statyba kainavo 6 mln. litų. Joje sumontuoti amerikietiški trašų maišymo ir granuliavimo įrenginiai. Per metus naujoji trašų gamykla su-maišys ir granuliuos apie 120 tūkst. tonų įvairių trašų. Gamyk-loje dirbs 40 žmonių. Naujoji įmonė pastatyta atsižvelgiant į aplinkosauginius reikalavimus.

- Per ateinančius trejus me-tus bendrovės "Lietuvos teleko-mas" ir "Omnitel" paramos švietimui programai skirs po 6 mln. litų. Per pastarąjį pusmetį telekomas Lietuvos šiaurės va-karų krašte įgyvendino bando-mąjį paramos švietimui projek-tą. Jo tikslas - ugdyti būsimus informacijos technologijų varto-tojus. Šiam projektui, per kurį bendrovė nemokamai įrengė 95 telefono linijas bei 180 moky-tojų padovanojo kompiuterius su modemu, telekomas skyrė beveik 130 tūkst. litų. Per trejus metus "Omnitel" programai "Mokykla - informacinei Lietu-vai" švietimo įstaigoms numa-to skirti 6 mln. litų. Dar po mi-lijoną švietimo įstaigoms keti-na skirti bendrovės įkūrėjo Jono Kazicko šeimos fondas ir ben-drovės prezidentas Viktoras Gruodis.

- Tarptautinė kompanija "Vi-asat Broadcasting", kurios tin-klui priklauso ir Lietuvos televi-zijos stotis TV3, pradeda transliuoti skaitmeninės televi-zijos programas Baltijos valsty-bėms. Nuo rugsėjo 1 d. varto-tojai, turintys palydovines ante-nas ir specialius "Viasat" imtu-vus, galės matyti įvairius "Via-sat" skaitmeninius kanalus. Var-totojai galės žiūrėti daugybę kitų šalių kanalų bei specialiai ru-sakalbiams Baltijos valstybių gyventojams bus rodoma "ORT International" ir kiti populiarūs Rusijos kanalai.

- Vis daugiau Žemaitijos ūkininkų prašo ištirti dirvožemį. Tai pastebėjo Žemdirbystės in-stituto Kaitinų bandymų stoties darbuotojai. Ūkininkai la-bai domisi ir kaip atnaujinti kultūrinės pievas.

RUSIJOS AMBASADORIUS SIŪLO PAMIRŠTI SENAS NUOSKAUDAS

Rusijos ambasadorius Lietu-voje Jurij Zubakov išskiria Lie-tuvą iš kitų Baltijos valstybių ir siūlo pamiršti praeitį bei senas nuoskaudas. "Rusai ir lietuviai suprantą, kad mums vieniems be kitų būtų sunku. Kiekvienas nori turėti kaimyną, kuriuo sunkią minutę būtų galima pa-sitikėti", dienraščiui "Lietuvos rytas" sakė diplomatas.

Pasak jo, pastaruoju metu Maskvoje Baltijos šalys pradėtos vertinti kaip trys skirtingos valstybės, kurių "kiekviena turi savo ypatybių, yra ir jų santykių su Rusija niuansų".

J. Zubakovo teigimu, Lietu-vos ir Rusijos santykiai yra iš-skirtiniai ir dėl Kaliningrado srities - vienintelio Rusijos re-giono, kuriame veikia bevizis režimas Lietuvos piliečiams.

Ambasadorius sakė manąs, kad Rusija turėtų kuo greičiau ratifikuoti sutartį su Lietuva dėl valstybės sienos, investicijų ap-saugos ir dvigubo apmokestinimo išvengimo.

"Ratifikuoti sutartį dėl sienų trukdo objektyvios priežastys. Rusija turi naują prezidentą, naują vyriausybę, veikia naujos žinybos. Dokumentai užsiguli, nes nauji valdininkai ir eksper-tai juos ilgai nagrinėja. Tokios procedūros egzistuoja ir Lietu-voje", kalbėjo J. Zubakov.

Rusijos Federacijos ir Lietuvos Respublikos Valstybės sienos delimitavimo bei Kontinentinio šelfo ir ekonominės erdvės Baltijos jūroje atskyrimo sutar-tis 1997 metais pasirašė tuo-metiniai Lietuvos ir Rusijos va-dovai Algirdas Brazauskas ir Boris Jelcin, o 1999 metų rudenį

Jurij Zubakov

jos buvo ratifikuotos Lietuvos Seime.

Ambasadorius prisipažino negalįs pasakyti, kada galėtų įvykti ilgai rengtas Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus vizitas į Maskvą. Pernai gruodį numatyta viešnagė buvo at-šaukta dėl tuometinio Rusijos vadovo B. Jelcino ligos.

"Tai neturėtų būti paprastas vizitas. Per jį turėtų būti susitar-ta dėl didelio svarbių doku-mentų paketo, o ne aptarinėja-ma, kiek Rusija skolinga Lie-tuvai milijardų dolerių, kaip rašoma Seimo priimtame įsta-tyme", pabrėžė J. Zubakov. Jis pridūrė, kad reikia stengtis, jog "dvi lygiateisės suverenios valstybės plėtotų normalios kaimynystės santykius".

Kalbėdamas apie Rusijos Užsienio reikalų ministerijos birželio mėnesio pareiškimą, neva 1940 metais sovietų įvyk-dyta Lietuvos okupacija buvo teisėta, ambasadorius pabrė-žė, kad pareiškimas paskelb-tas po įstatymo dėl okupacijos žalos atlyginimo priėmimo Sei-me.

"Prieš tai Rusijos Užsienio reikalų ministerija dar kreipėsi

į Seimą ir jo deputatus su prašymu susimąstyti apie gali-mas neigiamas tokio įstatymo priėmimo pasekmes", kalbėjo diplomatas.

Birželį Lietuvos Seimo pa-tvirtintas įstatymas įpareigojo Lietuvos Vyriausybę siekti SSRS okupacijos žalos atlygi-nimo.

Prisiminęs Seimo pirmininko pavaduotojos Rasos Jukne-vičienės teiginį, neva daugiau nei pusė Lietuvoje dirbančių Rusijos diplomatų yra žvalgai, J. Zubakov sakė, kad tai jam kelia šypsena.

"Negaliu juk moteriai pasa-kyti, kad ji meluoja. Nes ji yra moteris. Be to, užimanti aukš-tą postą. Bet reikia būti protin-ga politike. Visi, su kuo kalbė-jausi, šaiposi iš R. Jukne-vičienės pareiškimo. Atrodo, ir ji pati juokiasi. Aš taip pat manau, kad mūsų santykiams nekenktų ir šiek tiek humoro", kalbėjo ambasadorius.

Pažymėjęs, kad tam tikros struktūros užsiima žvalgyba ir Lietuvoje, ir Rusijoje, J. Zuba-kov siūlė to nepainioti su diplo-matų veikla.

Interviu diplomatas pakartojo Rusijos neigiamą požiūrį į Lie-tuvos narystę NATO. "Mūsų požiūris į Lietuvos įstojimą į NATO yra griežtai neigiamas. Mes žinome, kad yra kitų šalies gynybos būdų, taip pat kitų bū-dų garantuoti saugumą", teigė J. Zubakov.

Tačiau, jo teigimu, Rusija ne-prieštarauja Lietuvos narystei Europos Sąjungoje, nes "tai - normalūs ūkiniai ryšiai".

Omnitel Laikas

TIRIANT MAŽEIKIŠKIŲ PAGROBIMO BYLĄ, SULAIKYTI TRYS ĮTARIAMIEJI

Tiriant buvusio "Mažeikių naftos" vadovo Gedimino Kie-saus, jo sūnaus Valdo bei as-meninio vairuotojo Alfonso Galmino pagrobimo baudžia-mąją bylą, sulaikyti trys įta-riamieji, teigia dienraštinis "Lie-tuvos žinios" (š.m. liepos 24 d. nr.) sulaikytųjų tautybė, pavar-dės bei sulaikymo vieta neskel-biamos.

Anot dienraštinio, liepos 22 d. sulaikyti įtariamieji liepos 23 d. buvo apklausiami Vilniaus policijos areštinėje.

Dienraštis "Lietuvos rytas" lie-pos 24 d. pranešė esant poži-mių, jog tiriantys garsiąją trijų mažėikiškių pagrobimo bylą pareigūnai pasistumdėjo į priekį.

"Lietuvos ryto" žiniomis, tei-

sėsaugininkams pavyko nu-statyti galimus pagrobimo vykdytojus, nujaučiami ir nu-sikaltimo užsakovai.

Šiuo metu pagrindinė bylos tyrimo kryptis - Lietuvoje. Kaip Baltic News Service agentūrai sakė teisėsauginin-kai, šiuo metu bet kokia infor-macija, susijusi su pagrobimo byla bei informacija apie polici-jos ir prokuratūros veiksmus ieškant nusikaltėlių yra neskel-biama. Vyksta tyrimas.

Nepaisant visų teisėtvarkos pareigūnų pastangų, G. Kiesus, jo sūnus Valdas bei asmeninis vairuotojas A. Galminas iki šiol nerasti.

G. Kiesus, jo sūnus ir vairo-tojas dingo liepos 6 d., pakeliui

iš Vilniaus oro uosto į namus Mažeikiuose.

Praėjus keturioms dienoms po dingimo, Vilniuje policija rado prabangų G. Kiesaus "Merce-des" visureigį, tačiau jame ne-aptikta jokių smurto pėdsakų. 45-rių metų G. Kiesus laikomas vienu turtingiausių žmonių Mažeikiuose ir visoje Lietuvoje. Penkerius metus vadovavęs naftos perdirbimo gamyklai "Mažeikių nafta", G. Kiesus iš generalinio vadovo posto pasi-traukė pernai rugpjūtį ir įkūrė savo bendrovės, kurios verčiasi plataus spektro komercine veik-la.

"Mažeikių naftą" dabar valdo JAV bendrovė "Williams Inter-national. BNS

LIETUVOS POLITINĖS PARTIJOS DERINA SĄRAŠUS

Liepos 16-17 d. daugelis Lie-tuvos politinių partijų derino sa-vo rinkimų sąrašus. Pavyzdžiui, Lietuvos konservatorių (Tėvy-nės Sąjungos) sąrašo pirmasis dešimtukas liko beveik nepaki-tęs. Sąrašą, kaip ir anksčiau, pra-deda partijos lyderis Vytautas Landsbergis, po jo eina premje-ras Andrius Kubilius, Seimo vi-cepirmininkė Rasa Juknevičienė, Lietuvos Seimo kancleris Jurgis Razma. Antrame dešim-tuke liko parlamentarai Vilija Aleknaitė - Abramikienė, Anta-nas Račas, Emanuelis Zingeris ir ministras Rimantas Didžio-kas. Dauguma dabartinio Seimo konservatorių atsidūrė trečiame,

ketvirtame dešimtuose.

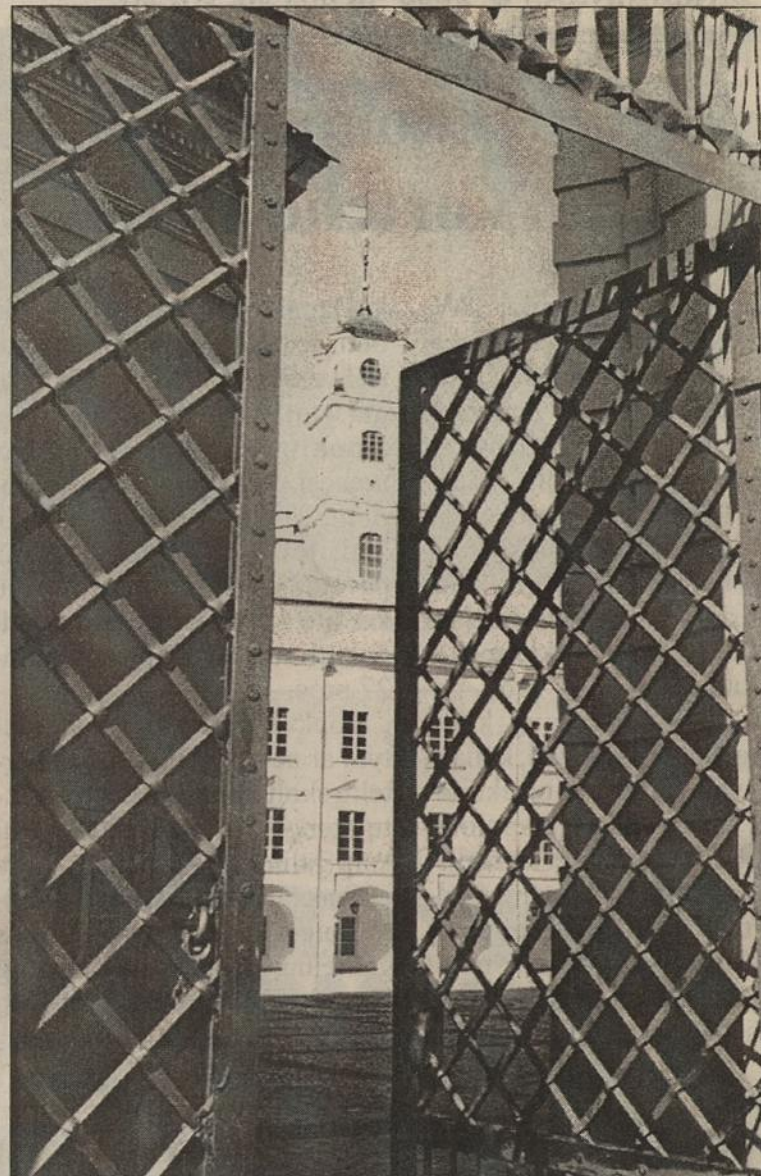
Lietuvos krikščionių demo-kratų dešimtuose susitelkė dabar-tiniai Seimo nariai. Sąrašą pra-deda partijos vadovas buvęs švietimo ir mokslo ministras akad. Zigmas Zinkevičius, o an-druoju įrašytas užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas. Iš viso dabartinį LKDP rinkimų sąrašą sudaro 74 kandidatai.

"Socialdemokratijos 2000" rinkimų sąrašą bus ne mažiau kaip 71 kandidatas. Ši partija kels savo kandidatus beveik vi-sose rinkimų apygardose. Są-rašo priekyje yra partijos pirmi-ninkas Seimo vicepirmininkas Rimantas Dagys, po jo yra dar

keli Seimo nariai. "Socialde-mokratijos 2000" taryba patvir-tino beveik 20 dalių partijos rinkimų programą.

Liberalų sąjungos vadovybė patvirtino išankstinį šios parti-jos kandidatų sąrašą, kurio prie-kyje įrašyti partijos vadovai Vil-niaus meras Rolandas Paksas ir Klaipėdos meras Eugenijus Gentvilas. Toliau rikiuojasi sos-tinės mero patarėja Dalia Ku-traitė, Seimo narys Alvydas Me-dalinskas, Vilniaus liberalų ly-deris Gintaras Steponavičius, buvęs ministras Eugenijus Mal-deikis, Jonas Lionginas ir kiti.

Respublika, Lietuvos rytas

Vilniaus Universitetas

A. Balbieriaus nuotr.

VOKIETIJA ŽADA PENKERIEMS METAMS LEGALIAI ĮDARBINTI LIETUVOS INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ SPECIALISTUS

Nuo rugpjūčio 1 d. įsigalio-siančioje Vokietijos federalinės darbo žinybos programoje gali dalyvauti programinių įrangų, daugialypės terpės kūrėjai, pro-gramuotojai, sisteminių tinklų specialistai bei konsultantai in-formacinių technologijų klausimais.

Specialistus atrinks Lietuvos darbo birža. Pageidaujantieji

turės pateikti išsilavinimą įrodantį diplomą bei užpildyti anketą. Pretendentai privalo turėti informacinių technologi-jų srities aukštąjį arba aukš-tesnįjį išsilavinimą, mokėti vo-kiečių ir anglų kalbas. Šeimos irgi galės vykti kartu ir po dve-jų metų taip pat legaliai įsi-darbinti Vokietijoje.

ELTA

POPIEŽIAUS JONO PAULIAUS II-ojo SVEIKINIMO LAIŠKAS PRANCIŠKONAMS

Kryžių Kalno pranciškonų vienuolyno - Susikaupimo namų - šventinimo proga Šv. Tėvas Jonas Paulius II atsiuntė sveikinimo laišką, adresuotą Tėv. Giacomo Bini, OFM, Pran-ciškonų ordino generaliniam ministrui. Čia dedame laiško tekstą ištisai (žr. šventinimo aprašymą 2-me psl.).

Sveikinu Jus, Toskanos Šv. Pranciškaus Stigmatizuotojo ir Lietuvos Šv. Kazimiero provin-cijų brolius bei visus, kurie da-lyvauja Lietuvoje Šiaulių rajone prie Kryžių Kalno pranciškonų Susikaupimo namų - Eremo pašventinimo liturgijoje liepos 8 dieną. Šios išskilmės proga linkiu kuo pilnesnio gėrio ir reiškiau savo dvasinį artumą bei gilų dėkingumą už įgyvendintą prasmingą siekį.

Šis Eremas, įsikūręs gausio-je atminimais vietoje, man pri-mena maldos sustojimą 1993 metų rugsėjo 7 dieną Lietuvoje prie Kryžių Kalno Apaštalinės klonės metu. Taip pat atmenu savo Piligriminę kelionę į La Verną, kurią aplankiau tų pa-čių metų rugsėjo 17 dieną. Nau-jojo tūkstantmečio aušroje šie išskirtiniai įvykiai man dar gi-liau atskleidė svarbą: visa žmo-nija ir visi Europos gyventojai turi leisti į piligrimines keli-o nes, į Šiaulius ir La Verną. Į vietas, paženklintas Kryžiaus slėpinių, idant žmogus, sąmo-ningiau apmąstęs mūsų Vieš-paties kančią, mirtį ir prisikė-limą, atsiskleisčių atsivertimo malonei.

Pranciškoniški bendravimo ryšiai dar prieš komunizmo įsi-galėjimą jau siejo Lietuvos ir Toskanos Mažesniųjų Brolių provincijas, kuomet jaunuoliai iš Lietuvos, trokštantys išsi-ugdyti pranciškoniską dvasin-

gumą, vykdavo būtent į Tos-kaną. Šie saitai dar labiau su-tvirtėjo šiame dešimtmetyje ir dabar džiugu matyti, kad La Verna ir Kryžių Kalnas vis la-biau vienyti šiame Apvaiz-dos dovanotame pranciškonų Ereme.

Šiaulių Kalno kryžiai ir toliau liudija siaubingą patirtį, iš-kentėtą diktatūros režimo metu, ir tuo pačiu tampa tautos, ge-bėjusios išlaikyti savo dvasines ir kultūrinės tradicijas, dvasios didybės ženklą, būtinu geres-nės ateities vilčiai. Sunkiau-siuose Lietuvos istorijos tarp-siuose Šiaulių Kryžiai buvo tikėjimo Kristumi ir ištikimy-bės Bažnyčiai neišsėmiamas stiprybės šaltinis ir vidinė piliis.

Iš širdies gelmių linkiu, kad, įsikūrusio Eremo dėka, Kryžių Kalnas virstų vis reikšmin-gesniu gailėstingumo ir išgel-bėjimo ženklu, kuriuo yra mū-sų Atpirkėjo Kryžius ir Prisi-kėlimas.

Ši pranciškonų kūrinių ir vi-sus, kurie susirinks čia maldai, tylai ir apmąstymui, pavedu šventajam Pranciškui ir šven-tajai Klarai.

Sopulingoji švenčiausioji Mergelė ir Lietuvos globėjas šventasis Kazimieras teuztaria, kad jūsų tobulėjimo siekis bū-tų brandus. Jus drąsinu savo Apaštalinio Palaiminimu.

Jonas Paulius II
Vatikanas, 2000 birželio 29

Žydinti ekonomika ir kredito kortelių skolos

Šiandieną ekonomika JAV-jose klesti. Atrodo, viskas labai gerai: ir darbai, ir geras gyvenimas. Bet ten kažkur horizonte matyti maži tamsūs debesys. Kredito kortelių skola vidutiniškai JAV šeimai prašoko 153 proc. per paskutiniuosius 10 metų, t.y. nuo 2,985 dol. iki 7,564 dol. Ši kasdien didėjanti skola, už kurią reikia mokėti vidutiniškai 17,11 proc. paskolą, gali būti daug kam, pablogėjus ekonomikai, kelias į ubagystę. Jeigu ateitų ekonominis nuosmukis (recession), daugeliui tai gali būti asmenišką bankrotą. Daugumas sutauptus pinigus turėtų sumokėti skoloms sumažinti ir tai lėtinų tolimesnį krašto ekonomikos augimą.

Daugumas žmonių žino, kad būti įsiskolinusiems kredito kortele yra negerai, o vis vien, pagal statistiką tikrai 40 proc. žmonių užmoka skolą kas mėnesį. Kai kurie kredito kortelių savininkai gal ir nežino, kad, jei nors ir vieną dieną pavėluoja atsiųsti mokėjimą, jų kredito kortelės procentai gali pakilti nuo 16-17 proc. iki 26-27 proc.

Kiekvienam reiktų pasvarstyti, ar ne per daug kredito kortelių skolų turima. Jei taip, reiktų stengtis ta skola atsikratyti kaip galima greičiau.

Specialistai finansininkai siūlo keletą būdų, pagal kuriuos galite nusipirkti, ar ne per daug kortelių skolas turite. Jei jūsų mėnesiniai mokėjimai, neįs-

kaitant namo skolos mokėjimo, yra didesni negu 28 proc. jūsų mėnesinių pajamų, prieš atimant mokesčius, jūsų skola yra per didelė. Kitas mastas – kiek griežtesnis – jeigu jūsų mėnesinių skolų mokėjimai (neįskaitant namo skolos mokėjimo) peršoka 20 proc. jūsų uždarbio čekio, kurį parsinešate namo, tai gal jūs jau esate per daug įsiskolinę.

Kad kredito kortelių skolų vaizdas būtų ryškesnis, toliau pateikiame keletą pavyzdžių.

Jūsų skola, sakykim, yra 2,500 dol. Jūs ją norite užmokėti per vienerius metus, mokant po 228 dol. kas mėnesį. Vien tik procentų per metus susidarytų 238 dol.

O jei tą pačią skolą mokėsite per 3 metus, po 89 dol. i mėnesį, procentų tada užmokėsite 714 dol., gi per 5 metus, mokėdami po 62 dol. i mėnesį, vien tik procentams užmokėsite 1,237 dol. O jei jūsų

skola būtų 5,000 dol., tai ir mėnesiniai mokesčiai, ir išlaidos už procentus maždaug padvigubėtų.

Jei būtumėte jau įsiskolinę 10,000 dol., tai norėdami tą skolą per metus atmokėti, turėtume kas mėnesį mokėti 913 dol. (už procentus 951 dol.). Per 3 metus – kas mėnesį mokėti tektų po 357 dol., o procentų per tuos metus užmokėtumėte 2,855 dol., o per 5 metus, i mėnesį tektų mokėti 249 dol., o už procentus užmokėtumėte 4,947 dol.

Daugelis galvoja, kad jie nę nepajus, kaip, kas mėnesį mokėdami nustatytą skolos minimumą, išsimokės, o nepagalvoja, kiek pinigų praranda, mokėdami tokius didelius procentus. Jei jus vargina skaičiai, arba jie jums nieko nesako, tai geriausias mastas pajusti, kad esate įsiskolinę per daug, yra jūsų nuolatinis rūpestis, įtampa, nemiga.

Jei norite nusikratyti sle-

giančių skolų, pirmas žingsnis yra nusipirkti, kam užmokėti pirmiausia. Ogi tam, kas reikalauja aukščiausių procentų.

Kadangi kredito kortelės paprastai turi aukščiausią procentą, tai reiktų jų skolas pirmiausia atmokėti. Kitos skolos, kurios irgi turi aukštus procentus, yra *unsecured credit lines*, *finance company loans* ir *pay-day loans*. Pay-day loans yra paskolos, gaunamos užstatant savo ateityje gaunamą algą. Taip pat didžiųjų krautuvų kredito kortelės turi irgi labai aukštus procentus, aukščiausias, kurie yra įstatymo leidžiami.

Tuo tarpu *studentų paskolos*, *namų paskolos* ir *home equity* paskolos turi mažą paskolų procentą ir jas atmokėti nėra taip labai skubu. Taip pat turėtumėte žinoti, kad namų paskolų ir home equity paskolų procentai gali būti nurašomi nuo federalinių mokesčių. Kai kurie kredito kortelių savininkai

mano, kad naujų siūlomų kortelių su žemesniu procentu paėmimas yra geras būdas mažinti kredito kortelės skolą, bet reikia žinoti, kad tie žemi

procentai skaičiuojami tik kokių 6 mėnesius, daugiausia iki 9 mėnesių, o paskui procentai pakeliami.

Asmenys, kurie dažnai keičia korteles ir perveda senų kortelių skolas į naujai įsigytas su žemu procentu korteles, praktiškai irgi turi problemų, nes tas keitinėjimas kenkia jų kredito geram vardui. Kredito kortelių savininkai yra raginami mokėti kas mėnesį, kiek galima daugiau, jei ir ne visą skolą. Atminkite, juo ilgiau turite skolą, tuo daugiau ji kainuos atmokant. Tik mėnesinių mokėjimų didinimas gali jums padėti išbristi iš skolos.

Papuočius i bėdą – i didelę kredito kortelės skolą, kreipkitės i biudžeto planuotoją (budget planner), žinoma, i tokį, kuris turi leidimą tokiam planavimui, arba kreipkitės i įstai-gą, kuri gali jums padėti konsoliduoti skolą ir išsiderėti žemesnį procentą.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parengė B. Jasaitienė ir A. Šmulskštienė

Naudotasi medžiaga iš įvairios spaudos

Naujas vienuolynas prie Kryžių Kalno

Kryžių Kalno Mažesniųjų Brolių – Pranciškonų ordino namų atidarymas bei Šv. Pranciškaus Asyžiečio Stigmų Gavimo koplyčios pašventinimas

Š. m. liepos 4 d. Kryžių Kalno vienuolyno valgomajame vyko spaudos konferencija, su pažindinusi žurnalistus su šio vienuolyno statybos idėja bei naujai užsimezgusį ryšį tarp Lietuvos ir Toskanos, Italijoje, pranciškonų.

1993 m. rugsėjo 7 d. Šventasis Tėvas aukėjo Šv. Mišias prie Kryžių Kalno šiai iškilmei pastatytoje atviroje koplytėlėje. Oras buvo labai šaltas ir žvarbus. Grįžęs i Apaštalinę nunciaturą Vilniuje, pasidalino išpuodžiais ir palinkėjo, kad prie Kryžių Kalno atsirastų tinkama maldai ir piligrimų priėmimui vieta, geriausia vienuolynas. Po Apaštalinės kelionės Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje Popiežius rugsėjo 17 d. atvyko i La Vernos kalno vienuolyną Italijoje švęsti Šv. Pranciškaus Stigmų Gavimo iškilmę. Čia Jonas Paulius II išreiškė susirūpinimą, kad nebūtų bergždžias Kristaus kryžius, ir teigė: „Jei mes tikime jį nesumenkin-sią, tikime labiausiai dėl jūsų Neturtėlio, jūsų brolio įsteigėjo. Aišku, ne vien tik jis, bet jam priklauso didžioji, liūto dalis“ (iš Šv. Tėvo kalbos La Vernos vienuolyno valgomajame). Po tokios įžangos Jonas Paulius II-asis prisiminė „Baltijos šalyse... nuostabią, ypatingą vietovę, vadinamą Kryžių Kalnu. Tai yra šventovė – visos tautos šventovė, lyg Vernos kalno šventovės tąsa... bet ten, netoli Šiaulių, Lietuvoje, yra ta pati kryžiaus realybė. Aš sakiau lietuviams – čia turėtų važiuoti maldininkai iš viso pasaulio, ypač iš Europos, kuri vis labiau sekuliarizuojasi. Tą patį būtų galima pasakyti... apie Vernos kalną“ (iš ten pat).

1994 m. rugsėjo 7 d. Toskanos, kurioje ir yra La Verna, regiono pranciškonai atvyko i Lietuvą. Tarp italų dovanų buvo ir skulptoriaus Fabrizio Giannini kalto metalo 1971-aisiais metais Šv. Pranciškaus Stigmatizuoto skulptūra iš La Vernos kalno. Jie dalyvavo Popiežiaus kryžiaus pastatymo apeigose. Skulptūra laikinai pastatoma prie Vilniaus Bernardinų bažnyčios. Tais pačiais metais kardinolas V. Sladkevičius pavedė Pranciškonams globoti Kryžių Kalno aplinką bei statydintis namus. Dar po metų toskaniečiai atsiveža netgi Šv. Pranciškaus kraujo relikviją, nejudintą beveik 800 metų. Tais pačiais metais, o dar ir kitais, grupės lietuvių išvyksta i Toskaną Mažesniųjų Brolių formacijai, kol Lietuvo-

je bus paruošta tinkama aplinka.

1997 m. birželio 13 d., per Šv. Antaną, popiežius Jonas Paulius II-asis susitinka su Lietuvos ir Toskanos provincijų pranciškonais ir palaimina būsimą vienuolyno maketą bei kartinį akmenį. Projekto autorius - jau miręs architektas Angelo Polesello, OFM. Po jo mirties Kryžių Kalno vienuolyno statybai vadovavo architektas Nunzio Rimmaudo, dalyvavęs atidarymo šventėje. O jau 1998-ųjų gegužės 9 d. kartinis akmuo atvežamas i Kryžių Kalną.

Tai svarbiausieji įvykiai,

Toks pranciškonų vienuolyno vaizdas atsiveria žvelgiantiems nuo Kryžių Kalno

nulėmę tolesnę Kryžių Kalno gyvenimo eigą. 2000 m. liepos 8 d. pašventinti ir atidaryti kiti pabaigti statyti Kryžių Kalno namai bei Šv. Pranciškaus Stigmų Gavimo koplytėlė. Iš-kilmės vyko dviem kalbom: italų ir lietuvių. Šventino Apaštalinis Nuncijus Baltijos valstybėse vyskupas Erwin Josef Ender, šv. Mišias koncelebravo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Kauno vyskupas aug-ziliaras Rimantas Norvila bei svečias iš Toskanos, Montepul-ciano-Chiusi-Pienza vyskupas Rodolfo Cetoloni, OFM; o taip pat ir būrys pranciškonų digni-torių iš Italijos, Lietuvos Šv. Ka-zimiero viceprovincijos provin-cijolas Benediktas Sigitas Jur-čys, Kretingos Apreiškimo vie-nuolyno gvardijonas Astijus Kungys, Kryžių Kalno vie-nuolyno naujasis vyresnysis Paulius Vaineikis, naujokų vy-resnysis - magistras Mykolas Letkauskas ir kt.

Prieš pašventinimą buvo per-skaitytas Popiežiaus laiškas Mažesniųjų Brolių ordino Ge-neraliniam ministrui Giacomo

Bini, Toskanos Šv. Pranciškaus Stigmatizuotojo provincijos bei Lietuvos Šv. Kazimiero vice-provincijos broliams bei vi-siems, dalyvaujantiems Kryžių Kalno pranciškonų namų iš-kilmingame atidaryme (laiškas atspausdintas 1-ame „Dar-bininko psl.“). Toskanos provin-cijos Ministras perskaitė Ge-neralinio ministro laišką. Iš-kilmėse dalyvavo ir Lietuvos Respublikos Seimo pirminin-kas prof. V. Landsbergis.

Šv. Mišių pamoksle Toskanos provincijos Ministras apiben-drindamas kalbėjo: „La Vernoje ir Kryžių Kalne tikinčiojo žvilgsnis krypta i Tą, kuris

br. Giedriaus. Šventė baigėsi bendruomeniniais Mišparais.

Br. Kazimieras Aurelijus Kasparavičius, OFM

Apie naują vienuolyną

Kryžių Kalno pranciškonų namų kartinis akmuo buvo padėtas 1998 m. gegužės 9 dieną. Pastatas iškilo per aštuoniolika mėnesių.

Architektas N. Rimmaudo teigė, kad apie 70 procentų vienuolyno statybai naudotų medžiagų ir įrenginių buvo atvežta iš Italijos, nes ten jie pigesni nei Lietuvoje. Statybos darbus atliko bendrovė „Kauno restauratoriai“. Vienuolynui priklausančiame 5 hektarų plote patys vienuoliai pasodino 400 eg-laičių ir kitokių medžių.

Vienuolyno statyba kainavo 8 milijonus litų. Ją finansavo Tos-

kanos provincijos pranciškonai iš surinktų aukų. Lietuvos Vyriausybė, pažadėjusi paramą, kol kas vienuolyno statybai pi-nigų nepervedė.

Naujasis vienuolynas yra taisyklingos formos pastatas, kurio viena kraštinė siekia 30 metrų. Iš viršaus naujojo vienuolyno pastato forma primena kryžių, pagrindinė jo dalis atsukta i Kryžių kalną. Šioje dalyje yra koplyčia su 12 metrų aukščio varpinės bokštu. Centrinėje koplyčios sienoje – didžiulis langas, pro kurį matyti visas Kryžių Kalnas. Pagal architekto sumanymą langas tarsi apėmina nuolat besikeičian-tį gamtos paveikslą.

Pirmame vienuolyno aukšte, kartu su vidiniu kiemeliu, užimančiu 900 kvadratinį metrų, be koplyčios, yra valgykla, biblioteka, bendra salė, trys pokalbių ir svečių kambariai.

Visos šios trys patalpos sujungtos koridoriumi, einančiu pagal vidinio kiemelio sienas. Jos buvo išmūrytos La Vernos vienuolyno arkų pavyzdžiu. Vidiniame kiemelyje pastatyta iš Italijos atvežta bronzinė Šv. Pranciškaus skulptūra. Antro aukšto pastogė yra skirta vienuolių celėms. Vienuolyno svečiams pasauliečiams antras aukštas bus uždarytas.

Dabar vienuolynė gyvena 10 pranciškonų, o nuo rudens jų bus jau 24. Nemažai vienuolių turėtų sugrįžti baigę mokslus užsienio šalyse ir po to apsigyventi Kryžių Kalno pranciškonų namuose. Pranciškonai patys virsis valgi, tvarkys vienuolyną ir jo aplinką. Moderni vienuolyno virtuvė įrangą atkeliaavo iš Italijos. Naujos mikrobangų krosnelės, elektrinės orkaitės, indaplovės gerokai turėtų palengvinti vienuolių buitį.

LR

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunuoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informaciją

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282 / 326-3150
-TAMISŲ VIENTELĖ VIETA -
-GAUSI PARODŲ SALĖ -

†

KVEAAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Vasaros džiaugsmas

Vasara jau įpusėjo: langai plačiai atverti, prieangiuose ir verandose sėdi žmonės, dažnųsyk kaimynai, ir šnekučiuojasi iki vėlumos. Politika, laikraščiai, oras ir buities rūpesčiai – dažniausios pokalbių temos, aptarinėjamos ramiai, be karščiavimosi, nes malonūs vasaros vakarai teikia lengvą atsipalaidavimą.

Kitiems vasara atneša keistą nerimą – noris keliauti, "vėliauti", kaip sakydavo poetas Aistis. Kažkas traukia į gamtą: žmogus juk gamtos dalis, o gamta kaip tik labiausiai atsiveria pavasarį ir ypač dosniai vasarą.

Vasaros mėnesius reikia kaip kokius šventus puodus pripildyti savo darbu, poilsiu, kelione. Turime vasarą pasinaudoti kaip vertinga ir nepakartojama Dievo dovana.

Pirmiausia vasara atneša ilgai lauktas atostogas. Kaip smagu kur nors iškelti, pažinti kraštą, poilsiauti jaukioje vasarvietėje! Kiekvienas mūsų vertas geriausių atostogų ramioje vietoje, tokioje, kuri jam patinka, kurios jis ieško. Išvydami šį bei tą pasiimkime, kas galėtų praturtinti, darbingai nuteikti, įkvėpti naujų jėgų.

Tegu tai būna knyga, pasiimama į atostogų kraštą. Knygos darbar vargsta, nebetekusios pirminės savo paskirties. Žmonės sėdi prieš televizorių ar dar dažniau prieš kompiuterį. Tačiau tas neduoda to, ką gali suteikti geros knygos skaitymas. O neskaitydami mes nykstame, mažėja protavimo pajėgos, nyksta vaizduotė ir jausmų pasaulis.

Skaitymas žmogų užkalbina ir patraukia: turi sekti mintį, aprašomą vaizdą, dialogus, vertinti autoriaus stilių, kalbos jausmą. Visa tai reikalauja sukaupito dėmesio, lavina nuovoką.

Lengva skaityti plonviršius, vienadienius romanėlius, bet po to kas lieka žmogui? Tik dvasinė tuštuma, sugaištas laikas. Tad verta skaityti ir daugiau filosofinio, mokslinio, religinio turinio knygas, kurios verčia susimąstyti, pakrauna žmogų, sakytumėi, kokią bateriją.

Žmonės dabar atpratę nuo poezijos, nes modernioji poezija neretai prasilenkia su įprastiniais paprasto žmogaus lūkesčiais. Naujausios bangos poezija dažnai yra susmulkėjusi, subyrėjusi, idomi tik pačiam autoriui ar jo rato žmonėms, nesuprantama be specialaus pasiruošimo. Tačiau esama poetų, kurie gali prakalbėti labai intymiai ir įtaigiai. Tik reikia skaityti pamažu, susikaupus ir, be abejo, geranoriškai.

Skaityti knygas, verta užsirašyti šį bei tą: posakius, gražesnius įvaizdžius, retesnius žodžius. Užsirašykite aiškiai, neskubėdami, paskui bus lengviau perskaityti. Vėliau vartydami tuos užrašus, pastebėsite, kaip jie atgaivins prisiminimus ir gal dar ką viduje sužadins.

Daug kas iš jūsų, vasarotojų, keliausite į Lietuvą. Tai visuomet jaudinanti kelionė – susitinkate ne tik su giminačiais, artimaisiais, bet ir su naujais žmonėmis, susipažįstate. Keliaudami daug ką sutinkate ir pamatote. Jei tik įmanu, vakare po dienos surašykite išspūdžius savo užrašų knygelėje: ką sutikote, ką maždaug kalbėjote. Pamatysite, kiek daug bus išgelbėta nuo užmaršties, kiek nugalės atminimų lobyną! Gražių vasaros atostogų!

Kuo gyvas Biržų "SĖLOS" muziejus

Apie šių dienų muziejininkų ir muziejų dalią, renginius ir kultūros būklę provincijoje su Biržų krašto muziejaus "Sėla" direktoriumi Eugenijumi Mikalajūnu kalbasi rašytojas **Alis Balbierius**

* * *

A. Balbierius. Biržų pils, joje įsikūręs krašto muziejus "Sėla", regioninio parko Biržų pilies kultūrinis rezervatas, Astravo rūmai ir pirmasis dirbtinis Lietuvoje Širvenos ežeras – tai išskirtinis kultūrinis istorinis traukos centras Šiaurės Lietuvoje.

E. Mikalajūnas. Taip, ši vieta iš tiesų yra savotiškas išskirtinis traukos centras. Lietuvos mastu gal esam kiek nuošalėję nuo Baltijos kelio, bet kas žino mūsų pilį, "Sėlos" muziejų, tai tie, kurie čia atvyksta, dar ne vienas nenusivylė. Muziejaus lankytojų laukia 25 erdvios senovinės salės su maždaug 6000 eksponatų. Tik tiek pajėgiame sutalpinti ir parodyti, nors iš viso jų turime daugiau negu 75,000.

Nemenkindamas Biržų miesto kultūros namų, kino pramogų centro, manau, kad tikrai esam kultūros traukos centras. Visos šios trys miesto kultūros įstaigos turi savo publiką, savą renginių specifiką bei jų lygį. Pilyje įsikūręs ne tik muziejus, bet ir savivaldybės viešoji biblioteka. Joje vyksta daug renginių, vienas iš šių metų išspūdingesniųjų – trečiasis muzikos festivalis "Biržai 2000". Šie ir kiti bibliotekoje ir savivaldybės salėje vykstantys renginiai pritraukia lankytojus ir į muziejų. Ir patys rengiami įvairios parodos – šį pavasarį veikė kraštiečio dailininko Petro Klapoko tapybos paroda, rodyti skulptoriaus Konstantino Bogdano biustai ir bareljefai. Rengiami ir įvairios kitos kilnojamosios ekspozicijos.

Į pilyje vykstančius renginius ateina žmonės, trokštantys gilesnių kultūrinių išpažinčių, ne tik pramogų. "Pops" renginiai organizuojami kultūros namuose, kino pramogų centre. Savaimė suprantama, kad į pilyje vykstančius renginius dažniausiai ateina tie patys žmonės, visus tuos veidus jau pažįstu. Gaila, kad jaunimo būna nedaug – jei pamatai naujus veidus, tai net akys nušvinta. Ateina daugiausia vyresnio arba mūsų amžiaus, gimusių praėjusio šimtmečio viduryje kartos žmonės.

A.B. Vadinas, jaunimui

mažai rūpi krašto praeitis, sukauptos istorinės vertybės bei rimtosios kultūros renginiai?

E.M. Tikimės, kad išsiugdytume. Kaip ir dauguma šalies muziejų, pradėjom edukacinę veiklą. Kai kurie muziejai užsiima įvairiais žaidimais, net su šautuvėliais. Man regis, "Sėlos" švietėjiška veikla yra gilesnė, turiningesnė. Ja užsiima muziejininkė Snieguolė Balčiūnaitė, kiti darbuotojai. Norim išsiugdyti žmones, suprantančius ne tik muziejaus ir muziejininkystės darbo specifiką, bet ir tą įvairiapusę istorinių vertybių, kurias čia saugome ir rodome, vertę. Dirbdami su mokyklomis, viliamės išsiugdyti supratingą lankytoją, kuris į muziejų atbėgtų ne kaip į šunų parodą.

A.B. Jau tapo banalu sakyti, kad šiandien kultūrai, švietimui, muziejininkystei – sunkūs laikai. Bet taip jau yra. Štai atvykėliai pasižiūri į pilį ir mato – laikas padažyti, remontuoti... Tačiau pabandykim įsivaizduoti – ateina geresni, pinigingi laikai – ką čia reiktų dar padaryti, atstatyti, atkurti, kaip išplėsti infrastruktūrą turistams, kad pritekėtų daugiau pinigų?

E.M. Galima ir pasvajoti. O realiai – rengiamės atstatyti pakeliamąjį tiltą. Šiam tiltui atkurti tikimės gauti pinigų iš kelių fondų. Šiaip muziejų šiandien išlaiko Biržų miesto savivaldybė. Tiltu atstatymui numatyta 200,000 litų, pirmiausia norim sukomplektuoti specialias medžiagas, čia reikia ne bet kokios medienos.

Kada nors būtų puiku atstatyti tilto vartų pastatą. Jis buvo vienas iš puošniausių pilies kompleksu statinių. Galim svajoti ir apie arsenalo atstatymą, deja, tokių darbų negalim planuoti. Štai pirmiausia reikia pilies stogą perdaryti – jis neremontuotas nuo 1980-ųjų metų. Jei užeis ypač smarkios liūtys, tai galima gerokai patvinti.

Darom tai, ką esam pajėgūs padaryti. Tuojau atidarysim naują ekspoziciją apie Biržų krašto archeologiją, kurią rengia muziejininkė Roma Songailaitė. Dar planuojam ekspoziciją apie Biržų krašto karsto reiškinius,

Biržų pilies griuvėsiai 1974 metais

A. Balbieriaus nuotr.

Biržų pilis šiandien

A. Balbieriaus nuotr.

regioninį parką. Ir tokioms ekspozicijoms projektuoti, parengti reikia pinigų, kurie šiemet labai "apkarpyti", kad mes vos kvėpuojam... Naujausias dalykas ekspozicijų salėse – iš mūsų krašto kilusio ir Amerikoje gyvenančio Viliaus Variakojo medalių su visais JAV prezidentais kolekcija. Gavom ją dovanų, tokios panašios neturi joks kitas šalies muziejus.

Apskritai manau, kad visi mūsų ekspонатai, net sporto skyriaus, yra unikalūs, vertingi. Turim nepaprastai įdomų rūsį, puikią keramikos kolekciją. Mūsų muziejus apskritai pasižymi išsamių kolekcijų pagrindu sudarytomis ekspozicijomis. Malonu, kai atvažiuoja toks muziejininkystės metras kaip Dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys ir pagiria, pareiškdamas vos vieną kitą profesionalią pastabėlę.

A.B. Ar turit galimybę supirkti ekspонатus iš gyventojų, privačių kolekcininkų? Vieni žmonės senienas skuba kuo brangiau parduoti privatiniams ir antikvariatams, kiti priešingai – savo šeimų, protėvių relikvijas kaip tik nori matyti garbingose muziejų salėse.

E.M. Kai kurie muziejai, pavyzdžiui, Šiaulių "Aušros" ir Telšių, šiemet paskelbė specia-

lias akcijas, siūlo įvairias lengvatas tiems lankytojams, kurie atneša ir gali padovanoti įvairius ekspوناتus. Panašiai dirbame ir mes. Beje, vertinga ne tik tai, kas labai sena. Imkim vadinamąjį sovietinį laikotarpį – kada nors viskas iš to laiko bus įdomu, vertinga istoriniu atžvilgiu. Jau užaugo karta, kuri nežino, kas buvo spaliukas, pionierius. Kai kas juokiasi, kai iš buvusio partkomo tempiu Lenino biustą... Yra žmonių, kurie pasiūlo labai vertingų daiktų, dokumentų. Deja, pinigų ekspонатams pirkti už jų realią kainą dabar neturim, jie net neskiriami.

Judam į priekį įvairiai. Štai baigiam įrengti nedidelį muziejėlį Pabiržėje buvusioje Antano ir Broniaus Budriūnų sodyboje netoli bažnyčios. Taip pat rajone įrengsim ekspoziciją tarpukario Lietuvos valstybės veikėjo Konstantino Šakenio klėtelėje Vėleniškių kaime.

A.B. Ar neatrodo, kad labai apleisti krašto įžymybių, istorinių ir gamtos vertybių reklamoms, propagandos ir informacijos dalykai? Beje, šia liga serga praktiškai visa Lietuva, jos muziejai, kultūros ir turizmo centrai, ypač periferijose. "Sėla" iki šiol neturi padoraus (nukelta į 6 psl.)

Valstybės vizija pasipriešinimo dokumentuose ir spaudoje (1940-1952 m.)

Artūras Vaitekaitis

6

(pradžia nr. 23)

Štai "Atžalynas" rašė: "Mes norime vieningos Lietuvos. Bet apie ją tiek daug kalbėta, tuokart, kai "tautos vadai" buvo garbinami, kai ponitūs globojo negabius, bet šaunios išvaizdos ir lankstaus stuburo jaunuolius, kai ūkininkas neturėjo už ką nusipirkti žibalo, o rašytojas ar žurnalistas pietums lito. Ne, mes griežtai sakome, kad tuokart niekas neturėjo teisės kalbėti apie jos vienybę. Tauta nebus vieninga, kai jos valstybė yra kelių išrinktųjų pasipelnymų šaltinis. /.../ Okupacinę patirtį įgijusi jaunoji Lietuva karta sako: tautos vienybę mes suprantame ta prasme, kada visi lygiai dalinsimės vargais ir džiaugsmiais, valdžia ir garbė. O tos vienybės sieksime ne per partijų rietenas, bet kita valstybės ir politinio tvarkymosi sistema, kuri, būdama demokratine, vis dėlto nebus politinių ginčų arena".

LVS tautos vienybės pamatu laikė kaimo visuomenę, nes būtent kaime buvo susitelkusi tautos dauguma. LVS netenkino ne tik tai, kad karo audrų varginamas kaimas, bet ir tarpukario Lietuvos žemės ūkio politika: "Ypatingos meilės ir globos nusipelnė mūsų kaimo žmogus. Jau vien todėl, kad Nepriklausomos Lietuvos laikais jis gyveno posūnio dienas, kad bolševikų buvo keikiamas ir smaugiamas, kad vokiečių okupantų gąsdinamas ir iščiulpiamas, o vis tik pasilieka tvirtas ir nepajudinamas lietuvis ir doras žmogus. Nepriklausoma Lietuva bus turtinga, kai bus turtingas ūkininkas, Lietuva buvo kultūringa, kai bus kultūringas jos ūkininkas. Kai mes aukštiname kaimą, aukštiname save". Kaip matome iš istorijos, pokario kovose aktyviai reikėsi būtent ta

visuomenės dalis, kuriai savo dėmesį skyrė LVS. Ypač didelis atotrūkis tarp miesto ir kaimo kultūros buvo jaučiamas dar prieškarinio metu, todėl kaimo gyvenimo sąlygų gerinimas turėjo vykti, sulyginant kaimo ir miesto sąlygas, pritraukiant į kaimą miestietišką kultūrą (teatrus, kiną, bibliotekas ir t.t.) "Mes norime, kad Laisvoji Lietuva į savo darbų planą pirmoje eilėje įrašytų kaimui elektros šviesą, modernias mokyklas ir bibliotekas, prie jų patogų geležinkelį ir kelių tinklą. Pirmas kaimas, paskui miestas – toks turėtų būti krašto tvarkymo kelias. Į valstybės statybos darbą įjungtas, entuziastiškai bendrų tikslų siekias kaimas – yra tautos vienybės įsikūnijimas. Tik tada bus pasiekti demokratiniai tikslai ir partijų bacilos tokios tautos neapsargdins". Iš šalies žvelgiant, gali atrodyti naivūs jaunuolių pagrindininkų minčių polėkiai, tačiau jie turėjo prieš akis niūrią realybę, jie matė kritiškai sunkią ūkininkų, kaimo mokytojų padėtį. Jie su jaunatvišku įkarščiu siekė pertvarkyti būsimą valstybę taip, kad ūkininkas pasijustų žmogumi ir savo valstybės šeiminku. Ūkininkui turėjo ateiti į pagalbą valstybė, įdiegiant naujas technologijas žemės ūkyje, mechanizuojant darbus. Visa tai turėjo būti padaryta dėl ūkininko, kad šiam atsirastų laiko ir knygai, ir teatrui.

LVS numatė valstybės humanišką globą ir paramą piliečiams senatvėje, nedarbo ir ligos atveju. LVS spaudoje didžiulis dėmesys buvo skirtas jaunimui, kuris turėjo būti pagrindinė jėga Lietuvos atstatymo darbe: "Kas nuoširdžiau gali gyventi lietuviškos vienybės dvasia ir aktyviau prisidėti prie lietuvių vienybės įgyvendinimo, jei ne jaunimas. Jo neslegia praeities sąskaitos. Jis laisvas nuo prietaringo partiškumo. Jis tyras, tiesus, laisvas ir drąsus. Jaunimas bodisi tais, kurie siekia partinės diktatūros, dangstydami vienybės idėjomis kaip figos lapelį".

Kultūros srityje valstybė visomis jėgomis turi remti menininkus ir mokslininkus, ir visų svarbiausia, – kaimo mokytojus – tikruosius ir tiesioginius tautos kultūrintojus. Tautos išlikimo garan-

tas yra tautos kultūra, o pagrindinis jos skleidėjas kaimo mokytojas. LVS priešpastatė lietuvių tautos kultūrinį savitumą fašistinės Vokietijos propagandos išmonei "Naujamajai Europai". Valstybė ir tauta nuo seno buvo nukreipusi savo dėmesį į Vakarus, tačiau vienintelis tautos išlikimo garantas yra – savita kultūra ir jos išsaugojimas, todėl Lietuvos pagrindinis tikslas yra būti Nepriklausoma nei nuo Berlyno, nei nuo Maskvos, nei nuo Londono – Washingtono.

1944 m. pirmoje pusėje pradėtas leisti laikraštis "Baltija". Jame buvo propaguojama baltų tautų vieningos valstybės idėja. Jau buvo jaučiamas artėjantis Vokietijos galas. Analizuodamas politinę situaciją, laikraštis "Baltija" numatė, kad Lenkijai bus perleista Prūsija ar bent jau jos dalis, kaip kompensacija už prarastas teritorijas Rytuose. Todėl lietuvių rezistencijos dėmesys nukrypo į baltiškas žemes, nes sujungus jas, buvo galima tikėtis sukurti galingą valstybę, kuri būtų galėjusi pasipriešinti Lenkijos ir SSRS hegemonijos siekiams prie Baltijos: "Prūsijos, jei tik ji laiku nesusipras ir nesujungs savo likimo su baltų likimu, lauks teriojimai ir žudymai. /.../ Mes aiškiai ir atvirai pasisakome, kad pradedant Mindaugu, reiškiamė pretenzijas prie visų senosios baltų tautos žemių, kurios mums yra gyvybinės: ekonominių, apsaugos ir kultūrinių atžvilgiais. O tokių tarpe yra ir Prūsija. Įgyvendinkime baltų: lietuvių, latvių, prūsų, jotvingių, gudų ir kaimynų estų susijungimo idėją". "Baltija" rašė: "Jei mes norime laisvi ir nepriklausomi gyventi, turime susijungti, nes kitaip Rytai sutreps visus". Vėliau LVS įsitraukė VLIKo veiklon ir tęsė kovą jo sudėtyje.

Lietuvos Laivės Armija (LLA) – karinė organizacija, susikūrusi 1942 m. kovai už Lietuvos nepriklausomybę. Jos nariai daugiausia buvo Lietuvos Respublikos kariai. LLA išsiplėtė visoje Lietuvoje, leido informacinius biuletenius, bet prie VLIKo neprijungė. 1944 m. rudenį LLA suorganizavo kelių tūkstančių vyrų (nukelta į 4 psl.)

■ Palestiniečių prezidento Yasser Arafat nuomone, derybos su Izraelio premjeru Ehudu Baraku Kemp Deivide vyksta labai sunkiai, nėra jokių pažangos ženklų. Tai liepos 24 d. sakė Y. Arafato padėjėjas Tayeb Abdel-Rahim, kuris su palestiniečių lyderiu kalbėjosi liepos 23 d. vakare.

■ Popiežius Jonas Paulius II liepos 23 d. paragino, kad Jeruzalė būtų paversta tarptautiniu protektoratu. Savo pranešimą skirdamas derybininkams Camp David, jis tvirtino, kad tik ypatingas statusas mieste garantuotų religines laisves. Kaip įprasta liepos 23 d. kreipdamasis į Šv. Petro aikštėje susirinkusius maldininkus, Šventasis Tėvas sakė, kad savo maldose jis minėjo JAV tarpininkaujant vykstančias derybas tarp Izraelio ir palestiniečių.

■ Vienas iš nedaugelio bandymų Rusijos televizijoje apsvastyti Rusijos ir Baltijos šalių tarpusavio santykių problemas nepasiekė tikslo. ATV televizijos kompanijos organizuota diskusija dėl Rusijos ir Baltijos santykių apsiribojo dalyvių propagandinių deklaracijų pagarsinimu.

■ Operatyvinė situacija Čėčėnijoje, karinės vadovybės teigimu, tebėra sudėtinga ir įtempta. Kaip liepos 24 d. "Interfax" informavo jungtinės federalinių pajėgų grupuotės štabas, čėčėnų sukilėliai toliau rengiasi teroro aktams ir diversijoms prieš karinius ir administracinius objektus respublikos lygumų rajonuose.

■ Populiarus Taivano premjeras Tang Fei liepos 24 d. prisiėmė atsakomybę už nepavykusį gelbėtojų bandymą per staugų potvynį išgelbėti 4 darbininkus ir pasiūlė atsistatydinti. Liepos 23 d. vykusį siaubingą reginį 4 val. tiesiogiai transliavo televizija.

■ JAV Atstovų Rūmai pritarė vaistų ir maisto pardavimo Kubai bei kitiems šalių apribojimų panaikinimui. Toks žingsnis laikomas didele ūkininkų, verslininkų ir kitų grupių pergale, siekiant sušvelninti prieš keturis dešimtmečius Fidel Castro režimui paskelbtas sankcijas.

"Taip norėtus žydėti dar kartą..."

Atsisveikinus su Petronėle Orintaite: amžinybei po gimtinės dangumi, pašešupių kalneliu sugrįžus...

Saulėtame Maištų kaimelio smėlio kalnelyje, greta motinos, brolio Salemono, seserų Marcelės ir Anelės, K. Naumiesčio kapinaitėse, Šakių rajone, tiek ilgesio dienų išgyvenus svetur, dvasios stiprybės viltimi sugrįžus namolio, amžinajam poilsiui atgulė žymi lietuvių poetė ir prozininkė Petronėlė Orintaite-Janutienė. Amžinuoju sugrįžimu ji prikėlė mirusį gimtąjį Liepalotų kaimą, kažkada vienišiais nusidriekiusį K. Naumiesčio pašonėje. 1905 m. vasario 18 d. čia pasaulis pasitiko šio kaimo naujagimę. Dvasios šiluma, darbštumu, veikliu veržlumu, skaudžia emigrantės dalia, gausia kūrybos palaima mažajai Petronėlei nušvito likimo žvaigždė. Visą likusį gyvenimą ji lydės būsimąją rašytoją gimtųjų Liepalotų medynų, sodintų senelio Motiejaus rankomis, šviesa, tėvų namų, kuriuose augo penketas vaikų, lietuvių žemdirbio romumu, gerosios namų dvasios ilgesiu. Skaudžia likimo nostalgija, švintančia ir gėstančia viltimi grįžti, veržliausiomis kūrybos ištakomis šis ilgesys rašytojos dvasią sotins čia ir anapus Atlanto.

Ilgesio atšvaitų prisotinta rašytojos dvasia gėrio ir šviesos žodžiais sugulė į daugiau nei keturiasdešimt knygų. Jose – eilėraščiai, novelės, romanai, apysakos, kūrinių vaikams, pristatyti Balės Vaivorytės slapyvardė. Daugelis kūrinių, literatūrinių straipsnių skelbta metraščiuose, antologijose, almanachuose, išversta į lenkų, anglų, latvių, vokiečių, švedų kalbas. Rašytojos kūryba įvertinta literatūrinėmis premijomis. Prisilietus prie jos, pajaučiame brandaus žmogaus dvasios pasaulį. Ne veltui didžiausia vertybė bendravime rašytoje brangino dvasinių interesų bendrumą. Apie šiuos jausmus, jų įtaką žmogaus gyvenimui rašytoja P. Orintaite rašė:

"Žmogaus širdis – daugialypė versmė. Ir draugystės pinasi vis skirtingų spalvų gijomis, viena kitos nenustelbia, neužgožia, o lyg turtingai mišri puokštė – vis nušvinta įvairiaisiais žiedais. Ir bendros valandos – žodžiai ir svajojimai, džiaugsmas ir sopuliai, dorybės ir nuodėmės – sugundo kartais atsiverti sielų sielavas, kad pa-

justum, jog esi ne vienas, jog laimėjai dvasinio glaudumo dovaną... Bet visa yra trupu kaip stiklas. O laiko smūgiai išbarsto ir gražiausius bičiulystės deimantus... Tik atsigrėžk atgal: ar mokejai skirti tikrą nuo netikro? Ar būdėjai kas valandą žmoguje dieviško spindulio sušvintant ilgėdamasis?"

Šie jausmai būsimąją rašytoją lydėjo ir ugdė visą gyvenimą. Bėglinį žinių troškulį, ilgesį, meilę tėvų namams, darbštumą, valią mažoji Petronėlė savy jau-

Rašytojos Petronėlės Orintaite-Janutienės laidotuvės K. Naumiesčio kapinėse 2000 m. birželio 10 d. Prie kapo artimieji: vyras Kazys Janutas, sūnus Donatas, marti Barbara, jų dukros: Daina, Viltis, Marcelė, Andrėja, Orianta ir kt. giminės

tė, kai po sunkios darbo dienos tėvas atskleisdavo "Lietuvos ūkininką", o vaikams duodavo jo priedą "Šaltinėli". Nuo vyresniųjų neatsilikdavo ir Petronėlė, skaityti išmokusi tik ketverių būdama. Palaima tada nušvirdavo gimtoji gryčia, žiemos vakarais daug laikraščių, kalendorių versdavo antrą, trečią kartą... o jų namuose visada nemažai būdavo. Todėl būsimajai rašytojai bemielia buvo Keturaujienos pradžios mokykloje. Nepajuto, kaip "išaugo" mažąją pirmąją mokyklėlę, įstojo į K. Naumiesčio "Žiburio" gimnazijos antrąją klasę. Džiugina miesto grožis, skaudžiai minti kruvini knygnešų keliai, kuriuos gyvus tebejaucia jos sėla. Laiminga, galėdama tai išgyventi. Kiekviena pėda čia ska-

mba V. Kudirkos "Varpu", garsumas Kudirkos tiltas, Šešupės vingiai, Kudirkos kapas, paminklas su obrasiteliu iškapotu V. Kudirkos himno posmu. Kiekviena pėda – gyva, skaudi istorija, mūsų pačių iškentėta, mūsų pačių kurta. Mažučiu daigeliu visa tai brėsta mažosios gimnazistės širdelėje.

Nuo 1922 metų mokslą tęsia Vilkaviškio "Žiburio" gimnazijoje. Čia gimsta pirmieji kūrybiniai bandymai, nauji draugai. Širdimi pamilusi K. Naumiestį, čia jaučiasi svetima, nepritampa prie turtingų bendraamžių, pasigenda jų dvasios bendrumo, slegia miesto skurdas. 1925 metų pavasarį baigia gimnaziją ir išvyksta į Lietuvos Kauno universiteto Humanitarinį fakultetą studijuoti lituanistiką ir pedagogiką. Bėglinis imlumas

štelis, Ignas Malinauskas, Juozas Grušas, Jonas Girnius, Salomėja Neris. Čia plėtėsi tautos kultūros samprata, rašytoja augo protu ir dvasia. Čia giliai pajaučia mokslo galią, savo protinius ir kūrybinius sugebėjimus, suvokia žmogaus būties esmę ir šalia, kaip būtinybę, iškelia darbštumą.

Šie jaunystės atradimai rašytoją lydės visą likusį gyvenimą. Gal todėl po pedagoginio darbo Tauragės, Mažeikių, Šiaulių, Vilkaviškio gimnazijose, Augsburgio lietuvių pabėgėlių gimnazijoje, po bėgalinio atsidadymo savo pareigai ir aplink esantiems, kaskart savu buvimu siekiant, jog ir šalia esantiems būtų šviesiau, geriau, visos likusios žemėje dienos nuo 1949 metų, kai rašytoja su šeima apsigyveno JAV, buvo apgaubtos arti-

būdama anapus Atlanto, dvasia gyveno Lietuvoje, gimtuosiuose Liepalotuose, kur per jūrmyles šviečia senelio Motiejaus sodinti medynai, pievos alpsta žiedų reginiu... Gal todėl pažįstamiems rašytoja dažnai sakė, kad ir mirti norėtų vasarą, kai tiek daug žiedų... Gal todėl nenorėjo būti sudeginta, o karste grįžti į Lietuvą, brandžiausiu vasaros žiedu – savo gyvenimu ir savo kūryba dar kartą sužydėti gimtajame K. Naumiesčio mieste, šalia gimtųjų Liepalotų, kuriems šilčiausiu jausmų neužgesino ir žiauriausios pasaulio kelių vėtros. Nors mirė žiemą (1999 m. gruodžio 16 d.), tačiau galutinė kelionė žemele baigėsi vasarą, kai aplink tiek daug žiedų...

Ši trapi, lengvutė, tarsi perregima zanavykė, taurios ir didžios dvasios moteris atgulė greta dvasios milžino Vinco Kudirkos... Gal todėl marčios Barbaros tai nerimstanti, tai mieganti mažiausioji anukėlė pavadinta Orianta... Gal kad artimieji, likę vieni, jautų mylimos močiutės dvasios šviesą iš tos šalies, į kurią tiek ilgesio akimirkų skubėjo Petronėlė Orintaite-Janutienė. Gal todėl ir grįžo ji tik šiandien, birželio 10-tąją... Gal todėl su žinia, kad mirė rašytoja Petronėlė Orintaite, rašytojas Juozas Kundrotas padėjo tašką nuostabioje jai skirtoje knygoje "Gyvenimas kaip legenda", talpinančioje rašytojos artimųjų ir jos pačios atskleistas esmingiausius gyvenimo akimirkas. Tikiu, jog mums visiems, pažinojusiems ją, jos kūrybą, dar tik susipažinsiantiems su ja, paliko didelę dovaną – patiems eiti prie jos, ją auginti, ją atrasti...

Susikaupimo rimtis, amžinybės skraistė virš velionės rašytojos, po tiek metų kasdien mintimis skubėjusios gimtinės, skubėjusios ir grįžusios...

V. Kudirkos muziejuje, kur ir buvo pašarvota velionė, šiltu ir mielu žvilgsniu visus, įžengusius por duris, pasitiko miela p. Snieguolė Jurskytė, 54 metus išgyvenusi JAV ir grįžusi į Lietuvą. Su meile ji kalba apie Augsburgio gimnazijos savo buvusią lietuvių kalbos ir literatūros mokytoją Petronėlę Orintaite. Ji su p. Domu, "Atminties" leidyklos vadovu, velionės lankytojams dovanojo bukletėlius ir knygeles su rašytojos sveikinimo žodžiais Lietuvos Rašytojų Sąjungai, miestams, kuriuose rašytoja gyveno. Džiugu, kad ši leidykla prikelta iš užmaršties, atranda mažai ar visai skaudžių klajonių, ieškojimų,

(mukelta į 5 psl.)

Valstybės vizija pasipriešinimo dokumentuose ir spaudoje (1940-1952 m.)

Artūras Vaitiekaitis

6

(atkelta iš 3 psl.)

"Vanagų" būrius, kurie dalyvavo kautynėse su Raudonąja armija.

1943 m. LLA parengė savo programą, kurioje yra kalbama apie būsimą Lietuvos valstybę. Trečiajame programos punkte keliama pagrindiniai LLA tikslai: Lietuvos laisvės iškovojimas, naujos valstybės atstatymas su sostine Vilniumi ir Klaipėdos kraštu, politinės ir kultūrinės egzistencijos užtikrinimas kuo ilgesniems laikams, moralinių lietuvių tautos vertybių saugojimas, palankių tautinei kultūrai tarpt. sąlygų sudarymas ir greitesnės pažangos skatinimas Lietuvių Tautos ir žmonijos labui. LLA ypač didelį dėmesį skyrė vienybės problemai, dėl to nesidėjo į vieningą antinacinio pagrindžio vadovybę, motyvuodami, kad yra karinė organizacija ir jai nepriimtini partiniai ginčai. Teritoriniu atžvilgiu neginčytinas Klaipėdos ir Vilniaus priklausomumas Lietuvai. LLA nariams dar buvo neišblėsusios netolimos istorijos pamokos, kai vos iškovota nepriklausomybė būdavo vėl prarandama, todėl LLA numatė ne tik laisvės iškovojimą, bet ir jos garantavimą. 5-as punktą skelbė, kad LLA geriausia Lietuvos gyvenimą mato tik Nepriklausomoje Lietuvos valstybėje. "Tautos laisvę bei nepriklausomybę laiko brangiausiu turtu, vertu didžiausių aukų ir pastangų". Lietuvos valstybingumas taikos metu yra pagrįstas lietuviškumo, drausmės, krikščioniškos dorovės ir socialinio teisingumo principais. LLA siekė kiek galima tobulesnį valstybinės drausmės suderinimą su didžiausia piliečio laisve ir gerove:

a) pripažįstama asmenybės išitikinimui, sąžinės ir kūrybos lais-

vė,

- b) neneigiama privatinė nuosavybė,
- c) profesinių ir kultūrinių organizacijų laisvė.

Tautinės vienybės pagrindas – stipri tautybė, ugdoma ne kokiomis postpolitinėmis jėgomis, ne tarptautinio mesijanizmo manijomis, bet iš aukščiausios tautos interesų išplaukiančiomis idėjomis. LLA skelbė tautinę vienybę, kurioje "būtų lietuviams pripažįstama visose srityse iniciatyva ir vyraujanti reikšmė".

Tautos ūkinis pagrindas yra privatinė nuosavybė. LLA skiria didelį dėmesį žemės ūkiui ir žemės ūkio pramonės plėtrai. Žemę gali pirkti tik lietuviai. LLA svarbi ir miesto tautiškumo problema, siekiant juos įgyvendinti radikalias reformas; numatė abiejų lyčių jaunomenės privalomą darbo tarnybą".

Bendrosios pasipriešinimo valstybės vizijos susiformavimas

Pagrindinėms organizacijoms, kurios siekė bendro tikslo, reikėjo ieškoti būdų, formuoti bendrą valstybės atstatymo planą, kaip suvienyti visas šias stambesnes ar smulkesnes organizacijas, iširusias po LAF suorganizuoto sukilimo. Tačiau šios organizacijos dėl įvairiausių partinių ambicijų ar pasaulėžiūrinių skirtumų ilgai nesugebėjo rasti bendros kalbos ir susivienyti. Nors tokių bandymų buvo jau 1942 m. pavasarį, kai buvęs Laikinosios Vyriausybės premjeras J. Ambrazevičius subūrė Tautos Tarybą (TT). J. Ambrazevičius išvaizdavo Lietuvos pasipriešinimo vadovybę, sudarytą iš autoritetą turinčių žmonių, bet ne politinių grupių atstovų. Tautos Taryba atstovavo katalikiškos pakraipos organizacijoms ir jai pritarė krikščionys demokratai, Darbo federacija, Ūkininkų sąjunga, Lietuvių Frontas ir Vienybės Sąjūdis. Pagrindinis TT uždavinys buvo valstybingumo atkūrimas, politinis tautos orientavimas per pagrindžio spaudą.

1942 m. viduryje susikūrė Vyriausiasis Lietuvių Komitetas

(VLK). VLK vienijo liaudininkus, tautininkus, socialdemokratus, nacionalistus (vėliau į VLK priimta ir LLKS).

VLK atsišaukime "Į Lietuvį Tautą" pabrėžiama, jog jokia Lietuvos okupacija nekeičia juridinio Lietuvos, kaip suverenios valstybės ir Tautų Sąjungos narės, egzistavimo fakto. Organo, galinčio kalbėti tautos vardu, iki šiol nebuvo, nes generaliniai tarėjai tėra "okupacinės valdžios pakviesti valdininkai, kurie neturi teisės veikti ir tarti svarų žodį tautos vardu". VLK savo pirmuoju uždaviniu laiko "derinti visų srovių nusistatymus ir veiksmus, siekiant visiems bendro tikslo – atgauti krašto Nepriklausomybę. Atgavęs laisvę kraštas galės pasirinkti tokią santvarką, kokia jam bus tinkama. VLK noras – kad ateities Lietuva būtų gera ir brangi mums visiems, ypač ūkininkams ir darbininkams, kad bendromis tautos pastangomis būtų keliama visų ir kiekvieno gerovė; jo medžiaginis, kultūrinis ir intelektualinis lygis; būtų gerbiama kiekvieno teisė ir laisvės bendro sugyvenimo ribose". Be viso to atsišaukime rašoma, jog laisvės iškovojimas yra visų Lietuvoje gyvenančių tautų reikalas. "Mes nepritariame smurto priemonėms prieš Lietuvoje gyvenančias mažumas ir norėsime visus sveiko nusistatymo piliečius įtraukti tiek į nepriklausomybės atgavimą, tiek į krašto tvarkymo darbą".

Valstybės nepriklausomybės atstatyme bene pagrindinis dėmesys yra skiriamas nuosavybės klausimų sutvarkymui, atstatant 1940.06.15 status quo.

1943.11.25 iš VLK buvo sudarytas bendras vyriausias rezistencijos centras ir vienintelė bei pati aukščiausia institucija tautos teisėms ginti, tautos vardu kalbėti krašte ir užsienyje ir rūpintis nepriklausomos Lietuvos atstatymu. Įsteigus VLK, nustojo veikti kiti du politiniai rezistencijos centrai – Vyriausiasis Lietuvių Komitetas (nacionalistai, liaudininkai, socialdemokratai, tautininkai) ir Tautos Taryba (vienijusi krikščioniškojo sparno politines organizacijas).

(bus daugiau)

Sveikatos kertė

Jei kojos prakaituoja

Kojos prakaituoja dėl įvairių priežasčių – dažniausiai dėl nervinės sistemos sutrikimų. Liaudies medicinos žinovai siūlo nemažai kojų prakaitavimą mažinančių priemonių.

• **Ažuolas.** Paimkite šiek tiek azuolų žievės, ją sutrinkite į miltelius, suberkite į kojines ir apsimaukite.

• **Sūrus vanduo.** Arbatinį šaukštelį druskos užpilkite stikline karšto vandens. Šiuo vėsiu vandeniu plaukite kojas rytą ir prieš miegą.

• **Cukrus.** Galima smulkaus cukraus berti į kojines.

• **Mėtos.** Trinkite kojas mėtų lapų antpilu. Valgomąjį šaukš-

tą mėtų lapų užpilkite stikline vandens, leiskite nusistovėti 30 minučių, antpilą nukoškite.

• **Ramunėlės.** Šešis valgomuosius šaukštus ramunėlių žiedų užpilkite dviem litrais verdančio vandens, uždenkite indą dangčiu ir leiskite nusistovėti valandą, antpilą vėl pakaitinkite ir laikykite jame kojas, kol vanduo atšals.

• **Citrina.** Trinkite kojas citrinų sultimis.

• **Arbata.** Palaikykite kojas stiprios arbatos antpile.

• **Tepalas.** Sutrūkusius kojų kulnus galima tepti tokiu tepalu: po 15 gramų krakmolo ir gli-

Sriubos

Sojos sriuba

150 g sojos,
2 dideli svogūnai,
3 skiltelės česnako,
mairūno, paprikos, svogūno laiškų.

Soją mirkykite 12 val. Tuomet išvirkite ir sumalkite. Svogūnus, česnako skilteles smulkiai supjaustykite ir pakepinkite aliejuje. Įberkite mairūno. Pakepinktas daržoves ir sumaltą soją

Morkų sriuba

3 morkos su lapais,
2 vidutinės bulvės,
svogūnas,
krapai, petražolės, aliejus.

Bulves ir morkas švariai nuplaukite su šepetėliu. Bulves smulkiai supjaustykite, morkas sutarkuokite stambia tarka. Dė-

užpilkite 1 l verdančio vandens. Sriubą galite pagražinti smulkiai pjaustyta paprika, svogūnų laiškais, paskaninti konservuotais kukurūzais.

Grybų sriuba

1,5 l verdančio vandens,
100 g pievagrybių,
1 morka,
2 bulvės,
1 svogūnas,
1 nedidelis poras,
1 šaukštas aliejaus.

Svogūnus ir morkas supjaus-

aliejuje. Bulves švariai nuplaukite su šepetėliu ir supjaustykite su lupenomis. Grybus ir bulves dėkite į verdantį vandenį ir 3 min. pavirkite. Po to įdėkite pakepinktas su svogūnais morkas, supjaustytus porus.

Uždengę puodą palaikykite 5 min.

Jūsų kraujo grupė ir charakteris

Kai kurie tyrinėtojai mano, kad kraujo grupė veikia svarbiausius charakterio bruožus, o tos pačios grupės asmenys turi pa našų temperamentą.

I grupė. Būdingos savybės: energingumas, stipri valia, atkaklumas, veiklumas. Būdingos ligos: dvylikapirštės žarnos ir skrandžio opa. 60 procentų šios grupės asmenų išgyvena daugiau nei 75 metus.

II grupė. Būdingos savybės: sąžiningumas, pareigingumas, profesinė veikla, ištikimybė, inteligentiškumas. Būdingos ligos: širdies smūgiai, reumatas, inkstų akmenys, augliai.

III grupė. Būdingos savybės: jautrus, keliantys didelius reikavimus, išoriškai ramūs, aistringi. Dauguma Rytų šalių gyventojų yra trečiosios kraujo grupės, o jų virškinimo traktui tinkamiausia avienu. Taigi neveltui musulmonams draudžiama valgyti kiaulieną. Kiauliena geriausiai tinka II gr. žmonėms.

IV grupė. Būdingos savybės: pasiduoda jausmams, konfliktus išgyvena giliai savyje. Juose gyvena mažiausiai 2 sielos. Meilės, draugystės, santuokos atžvilgiu artimi idealui.

Dr. R.B.

- Dešimtas Pasaulio Lietuvos Bendruomenės Seimas įvyks šių metų rugpjūčio 15-20 d. Vilniuje, Lietuvos Respublikos Seimo rūmuose. PLB X-ąjį Seimą sudaro 31 kraštų Lietuvos Bendruomenių pirmininkai, 18 kraštų Lietuvos Jaunimo Sąjungų pirmininkai, 86 didesnėse Bendruomenėse rinkti atstovai, PLB Valdybos 13 narių, ir PLB Garbės teismo ir Kontrolės komisijos pirmininkai. Iš viso 150 asmenų iš 31 pasaulio krašto nuo Argentinos ir Australijos iki Sibiro, Uzbekijos, Vengrijos ir Vokietijos. Iš JAV lietuvių PLB X-ajame Seime balsavimo teisę turi 41 asmuo. Tai 32 rinkti atstovai, LB KV pirmininkė, LJS pirmininkas, 6 PLB Valdybos nariai ir PLB Kontrolės komisijos pirmininkas. Visų PLB X-ojo Seimo narių kadencija yra treji metai (2000 – 2003).

- Vienuoliktoje JAV ir Kanados Lietuvių Tautinių Šokių šventėje Toronte birželio 30 – liepos 2 d. dalyvavo šeši PLB Valdybos nariai iš JAV ir Kanados. Šią šventę birželio 30 d. oficialiai atidarė PLB Valdybos pirmininkas Vytautas Kamanas. Trijų dienų savaitgalio metu vyko šventės atidarymo iškilmės, tautodailės paroda, susipažinimo vakarai, sekmadienio pamaldos, Tautinių šokių koncertas ir pokylis. Programą atliko šokių grupės iš Argentinos, Brazilijos, JAV, Kanados, Lenkijos ir Lietuvos, iš viso apie 1,700 įvairaus amžiaus šokėjų. Apie 5,000 žiūrovų iš Kanados, JAV ir kitų pasaulio kraštų džiaugėsi šia įspūdinga švente. Tikimasi, kad vėl visi dalyvaus III-joje Pasaulio Lietuvių Dainų šventėje 2002 m. Lietuvoje ir XII-oje JAV ir Kandas Lietuvių Tautinių Šokių šventėje 2004 m. Jungtinėse Amerikos Valstijose.

- Pirmasis Pasaulio Lietuvos Bendruomenės Seimas įvyko 1958 m. rugpjūčio 28 – 31 d. New Yorke, JAV; antrasis 1963 m. rugpjūčio 30 – rugsėjo 1 d. Toronte, Kanadoje; trečiasis 1968 m. rugpjūčio 29 – rugsėjo 2 d. New Yorke, JAV; ketvirtasis 1973 m. rugpjūčio 30 – rugsėjo 2 d. Washington, JAV; penktasis 1978 birželio 30 – liepos 4 d. Toronte, Kanadoje; šeštasis 1983 m. birželio 26 – 30 d. Chicagoje, JAV; septintasis 1988 m. birželio 28 – 30 d. Toronte, Kanadoje; aštuntasis 1992 m. liepos 1 – 4 d. Lecomte, JAV; devintasis 1997 m. liepos 1 – 5 d. Vilniuje, Lietuvoje.

- Pirmasis Pasaulio Lietuvos Kongresas įvyko 1935 m. rugpjūčio 11 – 17 d. Kaune, Lietuvoje. Dabar, po 65 metų Vilniuje, Lietuvoje, rugpjūčio 15 – 20 d. Lietuvos Respublikos Seimo rūmuose susirinks Dešimtas Pasaulio Lietuvos Bendruomenės Seimas.

- Pasaulio Lietuvių Bendruomenė gimė 1949 m. birželio mėnesio 14 d., kai Vyriausiasis Lietuvos Išlaivinimo Komitetas tremtyje, Vokietijoje, paskelbė Lietuvos Chartą, kurios pirmajame straipsnyje sakoma: "Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę." Per praėjusius daugiau kaip 50 metų PLB išaugo į didelę ir stiprią visus lietuvius už Lietuvos ribų jungiančią lietuvišką šeimą.

Kokią pasirinkti pagalvę?

Pirmaisiai atkreipkite dėmesį, kokią pagalvę prikimsite. Jeigu dažniausiai gulite ant šono, jums reikalinga kietesnė pagalvė, galinti prilaikyti kaklą. Tinka pūkinė, prikimsa plunksnų ar sintetinė. Jeigu miegate ant pilvo, geriau įsigykite minkštą pagalvę, kurioje pūkų daugiau nei plunksnų. Jei dažniausiai miegate ant nugaros, pagalvė turėtų būti vidutinio kietumo – pūkų ir plunksnų maždaug perpus.

Sintetinės pagalvės turėtų patikti mėgstantiems miegoti ant kieto pagrindo. Jos tinka ir

tuomet, jei sergate alergija ar astma. Pūkinė pagalvė – minkšta, bet brangi; pigiau kainuos pūkų ir plunksnų pagalvė. Žąsų pūakai lengvesni ir minkštesni nei ančių. Nepirkite nebrangios vištų pūkų pagalvės – tokia greitai sukrinta.

Jei norite, kad pagalvė ilgiau nesudiltų, po užvalkalu pavidinkite dar vieną, tik iš daug standesnės medžiagos. Neverta pagalvių nešti valyti į cheminę valyklą, nes nuodingosios medžiagos pagalvėse išlieka labai ilgai – jos neišsivėdina.

Ką gerti per karščius?

Karštuoju metų laiku daug skysčių netenkame prakaituodami. Kad pasirinktumėte labiausiai gaivinantį gėrimą, reikia žinoti prakaito sudėtį. Prakaitą sudaro ne tik vanduo, jame yra nemažai druskų. Taigi prakaituodami netenkame druskų, todėl geriausiai skysčių pusiausvyrą atstatys gėrimas, kuriame jų yra. Daugelis gėrimų yra saldūs, nes tokius mėgsta žmonės. Deja, jie nelabai tinka trošku-

liui malšinti. Geriausiai tiktų mineralinis bei šaltinio vanduo, tačiau daugeliui žmonių jie nepatinka. Todėl patariame mineralinį ar šaltinio vandenį maišyti su vaisių sultimis ar limonadu. Gausite skanų gėrimą, kuris atstatys prarastą vandens bei druskų kiekį. Jeigu sunkiai dirbate, tai bus efektyvi priemonė, nes sultyse yra kalio ir angliavandenių. Skysčių trūkumas labai neigiamai veikia darbingumą.

Dr. R.B.

Boston, MA

Pagalba Lietuvos vaikams

Bostono Lietuvos Vaikų Globos – Lithuanian Children's Relief Inc. įvairiais būdais organizuoja Lietuvos vaikams pagalbą. Galima pasidžiaugti, kad šios organizacijos bei šių nepaprastai pasiaukojančių Lietuvai žmonių darbo dėka i Lietuvą jau iškeliavo 112-toji siunta. Šios organizacijos pirmininkė - Daiva Veitaitė-Neid-

Surinkti pinigai panaudojami įvairioms reikmėms, siunčiant siuntas į Lietuvą. Gegužės 28 d. sesė CTC Elenytė Ivanauskas ir Birutė Skabeikienė organizavo gėlių išpardavimą. Vaikų Globos kasa pasipildė 500 dol.

Atsikuriančiai Lietuvos valstybei ši pagalba labai reikalinga, kadangi finansinė būklė

Birutė Skabeikienė (k.) ir sesė Elenytė Ivanauskas (deš.) gėlių išpardavimo metu R. Miksen nuotr.

hardt, o vicepirmininkė - sesė CTC Elenytė Ivanauskas. Siuntos keliauja į vaikų ligonines, vaikų namus, vaikų globos namus. Siunčiamas maistas, drabužiai, medicininė įranga. Papildyti šios organizacijos kasą finansais organizuojami įvairūs renginiai, kaip, pvz., Užgavėnės - blynų balius.

ypač sunki ir valstybė nepajėgi paremti tiek, kiek reikėtų tos paramos beglobiams vaikams, vaikų namams, ligoninėms. Šios organizacijos dėka Lietuvos vaikai turi didelę paramą ir pagalbą. Šie žmonės atlieka nepaprastai kilnų darbą, nes Lietuvos vaikai – tai Lietuvos ateitis. **Gabrielė Mik**

Lietuvos Vyte apdovanota Gedimino ordinu

Loretta Stukienė, Lietuvos Vyčių organizacijos dabartinė Centro valdybos Fondo pirmininkė ir garbės narystės pirmininkė, š. m. liepos 6 d. Lietuvos Respublikos prezidento Vlado Adamkaus buvo apdovanota Kunigaikščio Gedimino ordinu už jos nuopelnus Lietuvai.

Loretta Stukienė aktyviai reikiškesi įvairiose organizacijose tuo laiku, kai Lietuva siekė savo nepriklausomybės, ir dabar, kuomet padeda siųsti humanitarinę pagalbą i Lietuvą. Būdamą neatskiriama susijusi su Lietuvos Vyčiais, Loretta Stukienė tapo šios organizacijos Centro valdybos pirmininke, redagavo žurnalą "Vytis", dirbo kituose šios organizacijos baruose.

1992 m. Loretta Stukienė su vyru a.a. prof. dr. Jokūbu Stuku

Loretta Stukienė

organizavo aukų vaju, per kurį buvo surinkta virš 60,000 dol. Šios aukos buvo naudojamos siųsti medikus iš Deborah ligoninės i Lietuvą atlikti operacijų sergantiems širdies ligomis

"Taip norėtus žydėti dar kartą..."

(atkelta iš 4 psl.)

Atsisveikinimo ir pagarbos akimirkoms sustoja K. Naumiesčio vidurinės mokyklos mokiniai, visuomenės atstovai, pažįstami, draugai, artimieji. Prasmingus padėkos ir atsisveikinimo žodžius išsako Kauno "Ažuolyno" grupė, kalba rašytoja Marija Macijauskienė, aktorė Liucija Zorubaitė. Salės skaudančioje, iškilmingoje tyloje smuiko stygas virkdo Tomas Strimaitis. Virš visų minčių, susitikimo ir atsisveikinimo plevėna "Ave Maria"...

Tyli paskutinė kelionė i K. Naumiesčio Šv. Kryžiaus Atmadimo bažnyčią, kur šventasias mišias aukos vicedekanas, kanauninkas Donatas Jasulaitis. Mielas, iki širdies gelmių pažįstamas takelis rašytoją šandien veda i šviesųjį pašėsupį kalnelį, kviečia prisiglausti prie taip išsvajotos, pasiilgtos žemelės amžinajam poilsiui šalia dvasios milžino V. Kudirkos, šalia artimųjų, šalia buvusių, esančių ir būsimų tėviškėnų...

Kalba Lietuvos Rašytojų Sąjungos pirmininkas Valentinas Sventickas, vicedekanas kanauninkas D. Jasulaitis, K. Naumiesčio seniūnas A. Damijonaitis, išreiškia užuojautą artimiesiems, giminėms. Kapų tyloje liūdesio ir dvasios atgaiva nuvilnija "Viešpaties angelo" gies-

mė...

Kanauninkui D. Jasulaičiui palaiminus gedulingų pietų stalą, kalba pažįstami, artimai bendravę su velione. Sūnus Donatas su dukra Marcelė, užrašę autografa, dovanojo kiekvienam, i paskutinįjį kelionę palydėjusiam jo mamą, nuostabią, širdimi sušildytą rašytojo J. Kundroto knygą "Gyvenimas kaip legenda". Anūkė Daina Januta, paklausta, ką jaučia, čia palikdama močiutę, atsakė: "Gaila, nes kapas labai toli, bet išpildėme jos norą. Labai gražios jūsų kapinės, tokioje garbingoje vietoje ją paliekame, kad daugiau džiaugsmo negu liūdesio".

Menasi rašytojos Petronėlės Orintaitės eilutės: "Taip norėtus žydėti dar kartą..." Nuostabi sugrįžimo diena, tėviškės vasara, marguojanti vaikystės pievų žiedais... Išsipildė rašytojos viltys ir svajonės: mirti vasarą, kai daug žiedų, sugrįžti tėviškėn, grįžti ne pelenu saują, o karste, būti kartu su savaisiais, drauge, nes čia gimtieji Liepalotai ir Ketunaujienai, čia gimtinės kapinės, čia literatūrinės gėmės... čia – šventoji Pradžią Pradžią, iš kurios visi ateiname ir, saulelei gestant, į ją sugrįžtame... Prasmingas, šviešus, visą gyvenimą didžiąja meilės ir ilgesio viltimi augęs grįžimas i lengvąją tėviškės žemelę, i tėviškėnų širdis...

Valerija Vilčinskienė Šakių raj., Lietuva

Šlaitytojai rašo "Darbininkai"

Nei šviesa, nei tiesa

Perskaičiau Algirdo Landsbergio atliepi ("Ir šviesa, ir tiesa...", *Darbininkas*, 2000 m. gegužės 19 d.) ir mano pranešimą "Istoriniai pakaruokliai" (ten pat, *balandžio 21, 28 ir gegužės 5 d.*) ir neradau jame nei šviesos, nei tiesos. Už tai galima jį pasveikinti: jis drąsiai kopija į propagandos viršūnę, nors jam dar toloka ligi Paul Joseph... lygio.

Žmonės, negirdėję mano paskaitos, bet paskaitę A. Landsbergio trumpą "šedevrą", gali patikėti, kad aš skelbiu "polonofobijos" ir "judeofobijos" pasaulėžiūrą, kad tikinu, jog lenkai yra lietuvių žudikai, kad lenkams apibūdinti vartoju "polacko" keiksmažodį ir panašiai atsiliepiu apie žydus, kai tikrumoje visa tai yra insinuacijos. Nes aš, nagrinėdamas lietuvių ir kitataučių santykius, remiausi istoriniais faktais bei autoritetinėmis citatomis, ne tuščiažodžiavimu.

Niekur kritikas (A. Landsbergis) necituoja mano žodžių bei išreiktų minčių, kad įrodytų mano tariamą "polonofobiją" (lenkų baime) ar "judeofobiją" (žydų baime), ir suprantama kodėl. Tokių duomenų mano straipsnyje nėra. Gerai, kad jis, atrodo, nesąmoningai prisipažįsta, jog matęs, jo žodžiais, "siaubo filmą", kurį ir sumaišo su mano paskaitos dalykais. Tad nieko nuostabaus, jog jis negali nė tiksliai pakartoti straipsnyje paminėto paprasčiausio kapinių pavadinimo, kai išranda "lietuvių kapus", nors iš tikrųjų ten buvo paminėti lietuvių-lenkų kapai.

Kritikas vartoja insinuaciją (arba klastotę), jog aš parašiau, kad "žydai – lietuvių žudikai", kai iš tikrųjų aš paminėjau žinomą faktą, jog žydai neproporcingu procentu buvo "vietiniai tautžudystės kolaborantai". Tai plati sąvoka, apimanti blogio imperijos rėmimą, tremtinių gyventojų sąrašų sudarymą, vadinamųjų deportacijų vykdymą, nors nebūtinai iš karto žudymą. O tai iš tikrųjų buvo tautos bei gyventojų nepaneigiamas naikinimo dalis.

Kritikas rašo aiškiai netiesą, jog aš savo straipsnyje atskleidžiau minėtų tautų "esmę", kai iš tikrųjų aš nagrinėjau lietuvių bei kaimynų išskirtinius "paradoksus", "šmėklas", "pakaruoklius". Bene ryškiausias jų tarpe buvo Antanas Štiekus, išdavęs, galima sakyti, daugiau nei porą milijonų savo tautiečių bei jų kaimynų, nors

"atviro žodžio" skelbėjai, atsigręžę "veidu į Lietuvą", ji palygino su... Vytautu Didžiuoju. Nedrįstu spelioti, ar ir pats kritikas jį laiko "esmingu" lietuviu.

Baigdamas noriu pakartoti savo paskaitos išvadą: bandykime turėti gerus santykius su visais kaimynais, tik neleistina klastoti mūsų tautos istorijos.

Šia proga noriu kolegiškai palinkėti mūsų gerb. kritikui sėkmės, kad jis niekad nepasiektų Paul Joseph Goebbels lygio.

Antanas Musteikis

Lietuvoje atgimsta sakralinė muzika

Sekmadienį, birželio 25 dieną, 10 val. ryto Vilniaus Žvėryno parapijos Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje vyko kompaktinės plokštelės "Lituanica e Pontefice" *Musica sacrale Credo* ("Lietuva ir Popiežius") sakralinė muzika Credo) pristatymas. Jis vyko iškilmingų mišių Romos popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo jubiliejui paminėti metu.

Australijos garso įrašų studijoje "Bonifa" išleistoje kompaktinėje plokštelėje surinkti pasaulinio garso kompozitorių, J.S. Bach, A. Stradella, John Keeding, Cesar Franck ir kitų kūrinių, kuriuos atlieka solistas Aleksas Krzywicki-Belanas bei moterų kamerinis choras "Liepos", vadovaujamas A. Zupkauskienės. Taip pat įrašyta nemažai kompozitoriaus ir vargonininko Aloyzo Jasiulionio sukurtų religinių giesmių bei vargonų muzikos. Viena įdomiausių kūrinių yra trijų dalių liturginės mišios *Kyrie, Gloria ir Sanctus*.

"Ši plokštelė skirta ne tik tikintiems, bet ir pasauliečiams. Muzikos rinkinys yra dviejų dalių – sakralinės ir religinės tematikos pasaulietiški kūriniai", - sako vargonininkas-kompozitorius Aloyzas Jasiulionis. Liturginės giesmės atliekamos pagal Romos bažnyčios liturginius kanonus.

"Kūrybinis sumanymas buvo puoselėjamas dar sovietiniais laikais, kai religinių menininkų viešas pasirodymas buvo ribojamas", - pasakoja kompozitorius Aloyzas Jasiulionis.

Sakralinės muzikos rinkinys buvo išsiųstas Romos popiežiui Jonui Pauliui II-ajam 80-ojo jubiliejaus proga. Už plokštelę jam žintus kūrinius abu menininkai, vargonininkas-kompozitorius Aloyzas Jasiulionis ir solistas Aleksas Krzywicki-Belanas, gavo aukštus Šventojo Sosto Vatikane Dvasininkijos hierarchų raštiškus įvertinimus kartu su Šv. Tėvo Jono Pauliaus II-ojo Apaštališkais Palaiminimais ir palinkėjimais sėkmingai tolimesnei kūrybinei veiklai.

"Šio muzikos rinkinio įrašymą paskatino dar 1994-1997 metais Vilniaus plokštelių stu-

dijoje išleistos garso kasetės. Tuomet liturginės tematikos įrašai susilaukė nemažos susidomėjimo ne tik Vakarų Europoje, netgi Naujojoje Zelandijoje, Jordanijos Karalystėje, o ypatingai Rusijoje", - teigia A. Belanas.

"Lituanica E Pontefice" *Musica sacrale Credo* kompaktinės plokštelės leidėjas yra Lietuvos literatūros ir meno fondas. Pagrindiniai rėmėjai Lietuvos draudimo bendrovė "Snoro garantas" bei verslininkas Arūnas Junda.

"Pasiilgstama rimtų dalykų, tikrų vertybių. Jaučiamas dvasinis vakuumas, - sako Larisa Belinskaja, "Snoro garantas" generalinė direktorė. - Daugelis jaunų žmonių ir solidžių verslininkų dėl darbų ar namų rūpesčių dažnai negali skirti laiko klasikinės muzikos koncertui, nors ją ir mėgsta. Gavę dovanų tokią kompaktinę plokštelę žmonės nustemba ir nustemba maloniai. Jie jau pavargę nuo dirbtinių linksmybių, tų pačių atsibodusių verslo dovanėlių - marškinėlių, rašiklių ar sveikinimo atvirukų".

Solistui A. Belanui per 25 kūrybinio darbo metus pavyko išlavinti tenoro balsą iki 3 oktavų diapazono. Tai vokalistui leidžia atlikinėti visas tenoro partijas be jokių apribojimų.

Šioje plokštelėje atlikta Kalėdinė liturginė giesmė turėtų sukelti nemažą sumaištį tarp religinio meno vertintojų ir garsių tenorų. "Iki šiol nė vienas tenoras negalėjo pilnai atlikti šio kūrinio vokalo partijos, o imdavo tik vieną kupletą, kuris atitikdavo jo balso galimybes", - teigia A. Belanas. Loriso arija "Amor ti vieta" iš operos "Fedora" iki šiol Lietuvoje buvo atliekama dalimis arba nepilnu balsu.

"Sakralinė muzika nėra plačiai perkama ir nebūna "topuose". Daugeliui ši plokštelė bus naujiena, padovanos naujų įspūdžių. Nors kiek tokiu būdu prisidedama prie to, kad naujasis amžius būtų geresnis, kad ši puiki muzika būtų labiau klausoma", - sako Larisa Belinskaja.

BNS

Kuo gyvas Biržų "SĖLOS" muziejus

(atkelta iš 3 psl.)

Apskritai katalogo ar bent išsamesnio bukletų...

E.M. Deja, taip, ši sritis yra apleista. Leidyba nepigi, o finansų jai - nėra. Teks suktis, ieškoti kaip artimiausioje ateityje užpildyti šią spragą.

Apskritai daug ką mes galim padaryti ar turėti tik rėmėjų ir muziejaus bičiulių dėka. Kai kas į mūsų ekspozicijos sales atkeliauja ir iš užjūrio, JAV. Ten gyvena nemažai iš Biržų krašto kilusių žmonių. Artimiau bendravom su amžinatis Kosto Klybo šeima, Kazlauskais ir kitomis šeimomis. Labai dėkingi V. Variakojui, padovanojusiam medalius. Dabar į Biržų kraštą pagal testamentą valią keliauja

Jokūbo Dagio skulptūros. Kai kas iš ten gyvenančių tautiečių kartais paremia muziejų ir pinigais. Apskritai norėtusi daugiau kontaktų su užsienio gyventojais kraštiečiais, kad bent dalis istorinių vertybių kaip nors galėtų sugrįžti į jų tėvų žemę.

Norėtusi, kad muziejų ir jo konkrečius renginius, akcijas labiau remtų ir vietos pramonininkai. Negausiu jų čia, ne visada pavyksta susitarti, susikalbėti. Bet reikia eiti, kepurę nusiimti ir prašyti. Pavyzdžiui, niekad neatsako AB "Biržų žemtieklimas". Bendraujam su AB "Agluona", kuri užsiima restauracijos darbais. Taip ir gyvi, tikėdamiesi geresnių laikų ir muziejininkystei.

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

Pigiausios skrydžių kainos

Finnair ir kitomis oro linijomis iš

New Yorko Chicago

Floridos Clevelando

Detroito Bostono

Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
JULY AND AUGUST PICK-UP SCHEDULE

July 28	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
July 29	Brooklyn, NY	12-1 pm
August 8	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
August 10	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
August 11	Philadelphia, PA	11-12 noon
August 12	Brooklyn, NY	12-1 pm
August 15	Putnam, CT	1-2 pm
August 22	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
August 24	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
August 25	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
August 26	Brooklyn, NY	12-1 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$699 r.t.

One way to Vilnius \$420

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIER

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Tikimės, kad visi mūsų siuntėjai jau yra gavę paštu naujus siuntinių surinkimo tvarkaraščius. Kaip ir pernai, siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 2000 metams, papildomo datų siuntimo paštu rudenį nebus. Jeigu jūsų adresas pasikeitė ir negavote naujo tvarkaraščio ar norėtumėte gauti papildomų tvarkaraščio kopijų, prašome kreiptis į "Vilties" įstaigą. Siuntinių surinkimo ir konteinerių datos bus taip pat skelbiamos "Darbininko" laikraštyje.

- Labdaros siuntiniai per GIFT OF HOPE programą
- Perkraustymo į Lietuvą paslaugos
- Pinigų persiuntimas į Lietuvą
- Pigios telefono paslaugos
- Telefono kortelės skambinti į Lietuvą
- Siuntinių persiuntimas iš Lietuvos į Ameriką (tik didesniais kiekiais)
- Perkraustymas iš Lietuvos į Ameriką
- Komerčinės siuntos iš Lietuvos į Ameriką

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-erių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Clevelando renginių derlius

Aurelija M. Balašaitienė

Kai balandžio 20 dienos vakare Clevelando Lietuvių Namai labai iškilmingai ir oriai atšventė savo veiklos aštuoniasdešimties metų jubiliejų, kurį laiką Clevelando lietuvių visuomenė gyveno ramiai, savaitgalius praleisdama draugų ar savo šeimų tarpe. Tačiau birželio mėnuo pasižymėjo ypatingais ir dažniais renginiais. Birželio 10 dienos vakare į Clevelando Muzikos Institutą koncertų salę suplaukė didžiulė muzikos mylėtojų minia išsklaidyti trijų iškilių chorų koncerto, kas iš tikro yra nepaprastas įvykis. Iš Toronto atvyko Dailios Viskontienės vadovaujamas "Volungės" choras, iš Chicagos Dariaus Polikajčio įsteigta ir vadovaujama "Dainava", o prie jų prisijungė Clevelando muzikės ir kompozitorės Ritos Klirionės vadovaujamas ir labai išpopuliarėjęs "Exultate" choras. Sudėtingą repertuarą dirigavo pakaitomis visi trys dirigentai-dirigentes, o chorams vargonais ir fortepijonu akompanavo muzikas Jonas Govėdas iš Toronto. Dainas taip pat lydėjo įvairių instrumentų orkestrai, nuo smuikų iki fleitų ir mušamųjų instrumentų. Koncerto programoje buvo skelbiama, kad chorai atliks "Genties giesmes", tad girdėjome lietuvių kompozitorių sukurtas dai-

nas, bet į pabaigą buvo atlikti pasaulinių kompozitorių kūriniai. Pats repertuaro atlikimas buvo labai originalus, nes net kelis kartus į publiką nusileido solistai ir solistės, o chorai salėn įžengė iš abiejų salės pusių. Šimto penkerių choristų išvaizda buvo pasigėrėtina graži. Repertuaro pabaigoje girdėjome nepaprastai didingas giesmes, jų tarpe Jacobus Gallus psalmė "Haec est dies", John Rutnerio "Gloria" ir Georg Friederich Handelio didinga "Aleliuja".

Sekantis savaitgalis pasižymėjo net trimis iškiliais renginiais. Birželio 16 dienos vakare į Lietuvių Namų salę susirinko didelis būrys šeimos bičiulių pagerbti inž. Romualdo Bublį ir LR garbės konsulės Ingridos Bublienės dukras, kurios sėkmingai baigė aukštųjų mokslus. Gegužės 21 dieną John Carroll Universitetas įteikė mokslų bakalauro diplomą Gajai Vytautei Bublų ir š. m. birželio 2 dieną Chicagos Finch Universiteto Medicinos mokykla pagerbė Viją Mariją Deimantę medicinos daktarės diplomu. Buvo surengtos puikios vaišės, grojo muzika, o oficiali programa buvo trumpa, be prakalbų. Ingrida Bublienė, scenoje atsistojusi su savo vyru ir dukromis, trumpai pasidžiaugė savo dukrų laimėjimais ir pa-

kvietė kun. Gediminą Kijauską palaiminti vaišes. Šalia salės veikė baras, grojo muzika ir Bublių pagerbimas tapo plačios šeimos švente.

Sekmadienį, birželio 18 dienos ryte į Dievo Motinos parapijos šventovę suplaukė didžiulė maldininkų minia pagerbti kleboną kun. Gediminą Kijauską, kuris tą dieną šventė savo 70-tą gimtadienį, kunigystės 40 metų jubiliejų ir 25 metų sukaktį nuo jo paskyrimo tos parapijos klebonu. Po pamaldų, kurių metu giedojo populiariusis "Exultate" choras, parapijos svetainėje buvo suruoštos gražios vaišės. Įeinantį kleboną vaikai pasitiko su garbės sargyba ir balionais, o po to suaktuvininką sveikino visu organizacijų atstovai bei jam įteikė dovanas. Taip pat buvo perskaityti paštu gauti sveikinimai iš Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus, kun. Antano Saulaičio ir Vyriausios skautininkės Ritos Penčylionės. Linksmai sudainuota Ritos Klirionės šeimos sukurta dainelė "Buvo geras klebonėlis", o po to jubilatas tarė jautrų padėkos žodį.

Sveikinimams ir kalboms pasibaigus, dalis šventės dalyvių pasuko Šv. Jurgio parapijos

link, kurioje buvo suorganizuotos tradicinės ekumeninės pamaldos, visų trijų Baltijos valstybių kilmės atstovams minint jų tėvynių okupacijų 60 metų sukaktį ir 1941 metų birželio trėmimus. Prie altoriaus plevėsuojant visoms trimis Baltijos valstybių vėliavoms, pamaldoms vadovavo parapijos klebonas kun. Juozas Bacevičius, į susirinkusius kalbėdamas anglų ir lietuvių kalbomis, o palaiminimus ir Švento Rašto ištraukas skaitė estų ir latvių dvasiškiai savo gimtomis kalbomis. Į pabaigą, pritariant vargonams, sugiedojome Amerikos ir trijų Baltijos valstybių himnus. Pamaldoms pasibaigus, visi buvome pakviesti į parapijos svetainę, kurioje buvo paruoštos vaišės. Atsigėrus kavos ir pasivažišus skanėstais, scenoje pasirodė latvių diplomatinės tarnybos atstovai, kurie labai išsamiai ir įdomiai kalbėjo apie Baltijos valstybių pastangas įstoti į NATO ir konkrečiai nurodė, kokių būdu kiekvienas mūsų gali prie tų pastangų prisidėti.

Tai iš tikro buvo nepaprastas savaitgalis su šeimos, parapijos ir visuomenės šventėmis, suteikęs progą pasidžiaugti, pasiilksminti ir susimąstyti.

JAV karo mokslus baigė dar vienas Lietuvos karininkas

JAV Pakrančių apsaugos mokyimo centro tarptautinį karininkų kursą baigė Lietuvos Karinių jūrų pajėgų leitenantas **Giedrius Aukorius**. Jis yra laipsniu ir amžiumi jauniausias šio kurso karininkas, tačiau buvo pagerbtas kaip geriausiai baigęs kursą. Tai buvo pirmas atvejis mokyklos istorijoje, kai karininkui įteikiamas garbės diplomas.

G. Aukoriui mokyklos di-

plomą įteikė Lietuvos karo atašė JAV majoras Kęstutis Želnys. Šiomet du lietuviai baigė JAV Karinių oro pajėgų akademi-

ją. Teisė mokytis JAV karo akademijose yra laimėję dar du lietuviai. Vytenis Benetis Karinių jūrų pajėgų akademią turėtų baigti 2001 metais, Gediminas Jeglinskas West Point akademią – 2003 metais.

BNS

Sėkmingas aukų vajas

Lietuvos Vyčių padalinio "Pagalba Lietuvai" valdyba praneša, kad prieš keletą mėnesių organizacijos išdas visiškai išseko. *Catholic Medical Mission Board*, organizacija, veikianti New Yorke, ir *Pharmacists Without Borders*, veikianti Prancūzijoje, turėjo labai daug vertingų ir reikalingų vaistų paaugoti Lietuvai ir jos žmonėms, tik "Pagalba Lietuvai" turėjo užmokėti trijų 40 pėdų ilgio talpintuvų persiuntimo išlaidas.

Prieš Vėlykas virš 1,900 laiškų buvo išsiuntinėta visuomenei, prašant skubios piniginių paramos šiam projektui. Džiaugiamės, kad visuomenė taip gražiai ir greitai atsiliepė mūsų prašymui. Buvo surinkta artai 15,000 dolerių iš 211 aukotojų. Su šia suma "Pagalba Lietuvai" galėjo užmokėti už visus tris talpintuvus. 3,000 dol. auka buvo gauta iš Lithuanian Citizen Society of Western Pennsylvania. 81-sis talpintuvas, kuriame buvo išsiųsta 9,000 dozių tymų, kiaulytės ir raudoniukės skiepi-

antibiotikai. Visi trys talpintuvai pasiekė Lietuvą geram stovyje ir visi vaistai sąžiningai ir rūpestingai išdalinti ligoninėms ir klinikoms. "Pagalba Lietuvai" atstovai Lietuvoje, Caritas direktorius Vilniuje, dekanas Ballys Stankus prižiūrėjo siuntų išdalijimą.

Nuo š. m. sausio 1 d. birželio 29 d. jau devyni 40-ties pėdų ilgio talpintuvai buvo išsiųsti Lietuvon. Šių talpintuvų vertė yra 4,699,981 dol. Persiuntimo išlaidos, kurias "Pagalba Lietuvai" sumokėjo iš dosnių aukotojų aukų, siekė 21,360 dol.

Per pastarąjį dešimtmetį 83 talpintuvai buvo išsiųsti į Lietuvą. Jų vertė siekė virš 63-jų milijonų dol. Persiuntimo išlaidos siekė 346,376 dol.

"Pagalba Lietuvai" valdyba dėkoja visiems už dosnumą ir primena, kad tik visų aukotojų gausių aukų dėka talpintuvai gali pasiekti mūsų brolius ir seses Lietuvoje. Dėkojame visiems prisidėjusiems prie šio svarbaus projekto. Tikimės, kad visų nuolatinė parama šiam didingam Lietuvos Vyčių projektui yra labai reikalinga dabar ir bus reikalinga ateityje.

Regina Juškaitė-Svobienė

Atsiųsta paminėti

PASAULIO LIETUVIS, Nr. 6-7/368-369, 2000, birželis-liepa. Lemont, IL, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba.

KELIONĖ Į PASLAPČIŲ ŠALĮ, Juozas Končius. Leidykla "Naujasis amžius", Kaunas, 2000.

GABIJA IR BALTIIJA – 50. Gabijos ir Baltijos tuntai Detrote, 2000.

A.†A. JANINA RAMANAUSKAITĖ BAGDIENĖ-BAGDANAVIČIENĖ

Mirė 2000 m. kovo 24 d. Douglaston, New Yorke, sulaukusi 85 metų amžiaus. Gimė Lietuvoje, Pakvisčio dvare, Mažeikių apskrityje.

Po šv. Mišių šv. Anastazijos bažnyčioje, Douglaston, NY, buvo palaidota šv. Gertrūdos kapinėse Colonia, New Jersey, šalia savo vyro Dr. Prano Julijaus Bagdo. Laidotuvės buvo privačios.

Nuliūdę ir maldoje už jos sielą liko sūnus TOMAS M. L. BAGDAS su žmona SANDIE. Lietuvoje - a. a. sesers Leonfinos Jankauskienės šeima; sesuo Iza Pogamirskienė su šeima; vyro brolis Stasys Bagdanavičius su šeima. Amerikoje - jos brolio a. a. Liongino žmona Valentina su vaikais ir anūkais ir sesers a. a. Irenos Laučkienės šeima. Liko ir jos mirusio vyro brolis kun. V. J. Bagdanavičius, MIC; sesuo Ona Štrimaitienė ir jos šeima; ir sesuo Elena Marija Juškienė ir jos šeima.

Jos sielą pavesdamos Jūsų maldoms, liūdintis

sūnus Tomas M. L. Bagdas

A.†A. ALGIMANTUI ŠALČIUI

staiga mirus, jo žmoną NIJOLĘ, sūnus ALMI, ANDRIŲ ir MATĄ su šeimomis giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Mokslo draugas Dantonas
su žmona Mirga ir dukra Daina
Šulaičiai

Brangiam vyrui, tėvui ir seneliui

A.†A. ALMUI ŠALČIUI

staiga mirus, žmoną NIJOLĘ, sūnus ALMI, ANDRIŲ ir MATĄ bei jų šeimas ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Danutė ir Henrikas Alilioniai
Aldona ir Kristina Echanez
Ina ir Tadas Jasaičiai
Felė ir Algis Jasaičiai
Vaida ir Julius Kelerai
Rasa ir Henrikas Miklai
Ona Steponienė
Dr. Romas Šviedrys
Stasė ir Aleksandras Vasiliauskai
Irena ir Jonas Vilgaliai
Aldona ir Vytautas Žukai

Koplytstulpis Žemaitijoje

Ir Palm Beach degė Joninių laužai

Joninių dieną, birželio 24, kai nuo Rambyno kalno žiūrint, Nemunas sužibo šimtais žvakučių išpuoštais vainikais, Palm Beach choro nariai puošė savo dirigentą Joną Samošką ir visus kitus šios apylinkės Jonus paparčio vainikais.

Tradicijos – gyvenimo puošmena, jos praturtina žmogaus sielą fantazija. Šią nuo pagonybės laikų išsiskynusią tautos tradiciją atgaivino Dainos choras Joninių dieną.

Čia buvo su vienu degtuku uždegti simboliniai Joninių laužai, dainuotos tai dienai pritaikytos dainos, dėmesingai

išklausyti dirigento aprašymai apie įdomius, jau gerokai primiršus Joninių papročius.

Pobūvis vyko svetinguose Apolinos Stačkūnienės namuose, visas vaišes paruošė choro narės ir nariai. Buvo malonu pabendrauti savųjų tarpe, nes vasaros mėnesiais choro repeticijos nutrūksta, jos prasidės tik spalį.

Paparčio žiedas Floridoj dėl sausros nebuvo surastas. Turbūt nepažydo? Ieškosim jo per kitas Jonines, o iki tol norim tikėti, kad pildysis šios stebuklingos dienos pažadai ir linkėjimai.

Rim. Z.

Mūsų mylimai bičiulei

A.†A.

VANDAI KIRTIKLIENEI

iškeliavus Amžinybėn, jos vyrui JONUI reiškiamė gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Laimutė Alvarado
Eglė ir Alphonse Girčiai
Juozas Daniliauskas
John ir Dolores Jonaičiai
Viktorija ir Vaclovas Kriaučiūnai
Veronika Pleskienė
Alė Ščiglienė
Danutė Snarskienė
Petras Žiaukas

Rašytoja

PETRONĖLĖ ORINTAITĖ JANUTIENĖ

Gimė 1905 m. vasario 18 d. Liepalotuose, Šakių apskr. Mirė 1999 m. gruodžio 16 d. Los Angeles, Kalifornija. Po pamaldų šv. Kazimiero bažnyčioje, karste palikta mauzoliejuje. Vykdamas jos norą, kad palaidotume tėviškės kapuose, birželio 9 d. ji nuvežta į Kudirkos Naumiestį.

Vietinių įstaigų vadovai, dekanas kun. Donatas Jasulaitis, dr. V. Kudirkos muziejaus direktorė Natalija Manikienė, vidurinės mokyklos direktorius Romas Eikevičius ir seniūnas Algimantas Damijonaitis paruošė laidotuvių programą ir jai vadovavo.

Pašarvota Petronėlė buvo dr. V. Kudirkos muziejaus salėje. Moksleiviai atsisveikinimo valandėlę skaitė jos kūrybą. Birželio 10 dienos rytmetyje iš Kauno atvykę dailiojo žodžio menininkai, deklamatoriai ir smuikininkas muzika bei skaitymais atsisveikino. Pervežus į šv. Kryžiaus Atrodimo bažnyčią, mišias aukėjo dekanas klebonas Donatas Jasulaitis, asistavo Petronėlės giminingas monsinjoras Kazimieras Senkus ir diakonas Zdrūnas Burnius. Giedojo parapijos choras. Bažnyčia buvo perpildyta palydovų. Šakių laikraštis parašė, jog į kapines Petronėlę lydėjo ne vienas šimtas giminių, literatūros bendradarbių ir naumiestiečių. Kapinėse po religinių apeigų atsisveikinimo kalbą pasakė iš Vilniaus atvažiavęs Lietuvos rašytojų sąjodos pirmininkas Valentinas Sventickas.

Visiems laidotuves ruošusiems ir dalyvavusiems esame dėkingi.

Liūdintys

vyras Kazys
sūnus Donatas ir šeima

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, liepos 25 d. išskrido į Lietuvą. Grįžta rugpjūčio 23 d.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos pavasario/vasaros vėjus artėja prie galo. Visi rėmėjai, kurie gavo loterijos knygetes, prašomi jų šakneles nelaukiant grąžinti. Loterijos laimikių traukimas įvyks Apreiškimo parapijos salėje sekmadienį, rugpjūčio 6 d., tuojau po 10 val. mišių Apreiškimo bažnyčioje, N. 5th ir Havemeyer Sts., Brooklyn. Veiks ir "mini loterija", kuriai reikalingi fantai. Juos galima pristatyti į LKRŠ įstaigą arba atsiųsti paštu.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus rugsėjo 6 - 8 dienomis lankysis New Yorke. Jis čia pasakys kalbą Jungtinėse Tautose ir turės eilę susitikimų. Drauge su prezidentu atvyksta 18-kos verslininkų delegacija. Tai daugiausia fabriklų ir gamyklų direktoriai arba verslo atstovai šių produktų: keramikos, cheminių produktų, kompiuterių, vaistų, stiklo, baldų, automechaninių dalių ir kt. Kas norėtų biznio reikalais susitikti su šiais atstovais, prašome kreiptis į Lietuvos konsulatą (tel. 212-354-7840). Prieš atvykdamas į New Yorką, Valdas Adamkus rugsėjo 3-5 dienomis lankysis Islandijoje, o po vizito New Yorke vyks į Chicago ir rugsėjo 9 d. dalyvaus Chicago Humanities festivalyje. Northwestern Universitete pasakys kalbą apie gamtos apsaugą besivystančiose šalyse, tokiose kaip Lietuva.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios
Viešpaties Atsimainymo šventė šiemet išpuola sekmadienį, rugpjūčio 6 d. Tai parapijos šventė ir tą dieną nebus Mišių nei 10 val. ryto, nei 11:30 val. ryto. Iškilmingos koncelebruotos Mišios bus aukojamos 10:30 val. ryte lietuvių ir anglų kalbomis. Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti šioje parapijos šventėje. Po Mišių bus vaišės parapijos salėje. Iki malonaus pasimatymo!

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 iki 4:45 val. p.p. Išpažintį galima atlikti lietuvių arba anglų kalbomis.

Apreiškimo par. žinios

Kun. Petras Smilgys iš Romos atvyko į Apreiškimo parapiją birželio 30 d. ir išbus iki rugpjūčio 14 d. Jis sekmadieniais aukoja lietuviškas mišias 10 v. r.

Iš k.: vysk. Paulius Baltakis, OFM, vysk. Aleksandras Kaškievičius ir Gervėčių klebonas kun. Leonidas Nestiukas

"VERKIAM DRAUGĄ KARSTE IŠVYDĖ..."

Kun. JONO PAKALNIŠKIO laidotuvių mišių pamoksle kun. VYTAUTAS PIKTURNA atsiveikina savo draugą. Pamokslą perskaitė birželio 1 d. Apreiškimo par. bažnyčioje mišias aukojęs kun. Vyt. Volertas, nes kun. V. Pikturna yra ligonis, gyvena Matulaičio slaugos namuose Putnam, CT, ir laidotuvių mišiose nedalyvavo. Dėkojame kun. V. Pikturai už leidimą spausdinti jo parašytą pamokslą vietoj kun. J. Pakalniškio nekrologo.

Broliai ir seserys Kristuje! Vincas Mykolaitis-Putinas, svarstydamas apie mirtį, yra parašęs:

*"Dabar einu į didžią ty-lumą,
į tylą palaimintą ir didžią.
Einu į laisvę didelę ir plačią,
kuri paims mane kaip lauktą svečią.
Pro pilkus sutemų rūkus
einu pas tėvus, brolius ir draugus".*

Išlydint mylimą ir brangų a. a. kunigą Joną į tylumą palaimintą ir didžią, į laisvę didelę ir plačią, mus visus gaubia skaudus liūdesys. Šią valandą reiškiau nuoširdžią užuojautą a. a. Jono seseriai Paulinai, švogeriiui Vytautui, jų vaikams Sigitui ir Vytautui. Taip pat mano nuoširdi užuojauta kunigo Jono pusbroliams, pusseserėms, jų šeimoms ir visiems artimiesiems bei draugams čia esantiems. Man labai sunku kalbėti mano geriausio draugo laidotuvsė. Teisingai yra pasakęs Maironis:

*"Lopšį verkiam saulę išvydę,
Verkiame meilės pančius patyrę.
Verkiame nuo kelio tiesaus
nukrypę,
Verkiame draugą karste išvydę".*

Kunige Jonai! Tu man buvai geriausias draugas nuo 1934 metų, kai mes susitikome Kauno kunigų seminarijoje. Nuo tos dienos iki šio momento tarp mūsų nebuvo nei mažiausio nesusipratimo. O aš daug už ką turiu būti tau dėkingas. Jei šiandien aš dar gyvas, tai čia tavo nuopelnas. O ir Amerikon atvažiavus tu pirmas man ištiesei pagalbos ranką. Tu prašei viškojo išėjimo gyvenimo kultūrinis bei tautinis testinumas yra išlaikomas. Pradedant penktadienio vakarų per abi savaitgalio dienas Toronte ir Mississaugoje vyko: šventės ir tautodailės parodos atidarymas, jaunimo šokiai, susipažinimo vakaras, Mišios, pagrindinis renginys - tautinių šokių koncertas ir pabaigai iškilmingas pokylis. Liepos 3, pirmadienio vakare, Toronto Prisikėlimo parapijos salėje atskirai dar pasirodė iš Lietuvos atvykę ir šventėje dalyvavę vienetai, atlikę išleistuvių koncertą "Namolio i Tėvynę", kuriuo susidomėjimas buvo taipgi didelis. Šventę surengė Kanados ir JAV Lietuvių Bendruomenės, Lietuvių tautinių šokių institutas ir rengimo komitetas, vadovaujamas R. Sakalaitės-Jonaitienės ir Vinco Piečaičio. Šokių programą paruošė ir į ją vadovavo meno vadovai Rita ir Juozas Karasiejai. Tėv. Žiburiai

Aš esu dėkingas kunigui Jonui už jo viso gyvenimo pavyzdį. Jis buvo uolus kunigas, pamaldus. Kunigų maldas - breviorių - jis kasdien kalbėdavo iš lengvo, neskubėdamas, pamaldžiai. Dažnai prasitardavo, kad nepakenčia skubotumo. Užtai pamaldžiai meldėsi, oriai aukojė šventąsias Mišias. Ačiū tau, kunige Jonai, už tą pavyzdį. Kunigas Jonas nemėgo kalbėti apie kitų silpnybes. Nemėgo tokių kalbų ir klausytis. Kas girdėjo kunigą Joną kalbant apie kitų silpnybes? Niekados! O tai brangi ir reikalinga, deja, labai retai sutinkama dorybė. Ačiū tau, kunige Jonai, už tą mums duotą pavyzdį.

Kunigas Jonas buvo labai geros širdies. Užtai nesunku buvo kreiptis į jį, nes iš karto žinojai, kad jis

A. A. kun. Jonas Pakalniškis

neatsisakys padėti. Daug, oi daug kartų bėdos suspaustas skubėjau pas kunigą Joną, skundžiausi jam, guodžiausi, o jis visada mokėjo suprasti, prieš kitus mane užstoti. Nustojau gero advokato prieš žmones ir Dievą.

Dėkoju Tau, kunige Jonai, už tavo tikrą draugiškumą.

Kur tik kokias pareigas ėjo, atliko jas pavyzdinčiai. Tik iššventintas kunigų 1939 m. birželio 3 d. buvo paskirtas Kauno arkikatedros vikaru ir vienos gimnazijos Kaune kapelionu. Darbo buvo per akis. Pareigas atliko uoliai, pavyzdinčiai. Rusams okupavus Lietuvą, buvo atleistas iš gimnazijos kapeliono pareigų. Arkivyskypas Skvireckas, norėdamas gėlbėti iš įvairių pavojų, uolų kunigą paskyrė eiti vikaro pareigas Pagirio parapijoje. Vieta nuošali, rami. Ten laimingai išvengė arešto, išvežimų. Vokiečiams užėmus Lietuvą, kunigas Jonas vėl buvo perkeltas į Kauną. Ten vėl ėjo arkikatedros vikaro ir gimnazijos kapeliono pareigas, kol rusai antrą kartą okupavo Lietuvą, Dievo Apvaizdos globoje per kulkų ir bombų krušą laimingai pasiekė Muncheną, kur nuo 1945 iki 1947 metų ėjo seselių vienuolyno kapeliono pagalbininko pareigas.

Kunigas Jonas yra gimęs Amerikoje. Krikštytas New Yorke Aušros Vartų parapijoje. Būdamas Amerikos pilietis, iš Vokietijos 1947 metais atvažiavo į Brooklyną ir apsisistojęs savo tetos Žakienės šeimoje. Po kelių dienų apsigyveno Angelių Karalienės parapijos klebonijoje ir iš čia už poros savaitių buvo paskirtas vikaru į Šv. Jurgio parapiją. Po metų iš ten perkeltas į Apreiškimo parapiją. 1966 m. iškeltas į V. Atsimainymo parapiją Maspeth ir 1978 m. vėl grąžintas į Apreiškimo parapiją, bet šį kartą jau klebono pareigoms. Pensijon išėjo

1989 m. Man nėra reikalo jums priminti, ką jis yra padaręs šioje parapijoje... Jūs patys esate gyvi liudininkai: išmokėjo rastas skolas, sutvarkė bažnyčią ir kleboniją iš viršaus, išdėžė bažnyčios vidų, kuo puikiausiai sutaisė vargonus ir, išeidamas į pensiją, savo įpėdiniui paliko gražią sumą gatavų pinigų. Tai tik medžiaginiai vaisiai! O kas suskaičiuos dvasinius darbus? Jūs patys juos žinote.

Per 61-rius metus kunigas Jonas daug padarė. Pavargo širdis. Atėjo diena, kai išsipildė Šv. Rašto žodžiai, parašyti Išminties knygoje: *"Teisusis, kad ir pirm laiko mirties užkluptas, išsisi ramiai. Jis patiko Dievui, buvo Jo mylimas, todėl Dievas jį pasišaukė"* (4, 7-8). Mūsų mylimas kunigas Jonas nėra iš mūsų atimtas, bet pašauktas į amžiną laimę. Mes atiduodame jį Tam, kuris buvo jį mums paskolinęs. Jis neprarado gyvenimo, bet apmainė į geresnį. Ne žemę jį pasiėmė, bet dangus jį pasiėmė. Šv. Rašte Tobijo knygoje parašyta: *"Aplankite mus, Viešpatie, skausmu, bet vėl mus suraminai, nes žinome, kad vėl susitiksime mirusįjį"* (1, 14).

Kunigas Stasys Yla, buvęs mano ir kunigo Jono profesorius, o čia Amerikoje geras ir artimas mūsų draugas, yra parašęs: *"Prais gyvenimas kaip pasaka ir nesugrįš daugiau! Prais pavasariai, prais ir vasaros - ir nebegrįš daugiau! Sustos širdis Viešpačiui plakusi - ir nebeplaks daugiau! Kaip pumpurą iškirps mane mirtis, o Tu įskiepsi į naują medį. Kaip žvakę viesulas užpūs mane mirtis, o Tu įžiebsi vėl švytėti".*

Mirtis išskyrė kunigą Joną iš mūsų tarpo, bet lyg tą pumpurą įskiepijo amžinam gyvenimui. Miręs kunigas Jonas yra akivaizdus dieviškos malonės ženklas mums visiems. Kiek jo netekimas mus liūdina, tiek jis yra palikęs progų pergyventi dėkingumo jausmą už jo gyvenimą tarp mūsų ir už jo pavyzdį, kuriuo mums švieta.

Kunige Jonai, mes tave mylėjome, kol buvai gyvas. Pasižadame, kad liksi gyvas mūsų mintyse ir maldose. Aš melsiuos kasdien, prisimindamas tave. Bet ne už tave aš melsiuosi, bet per tave aš prašysiu sau ir visiems mums užtarimo pas Dievą. Tu jau pas Viešpatį. Tu jau džiaugiesi amžina laime. Būdamas arčiau Aukščiausiojo, kurį mylėjai ir pašventei Jam savo gyvenimu, melsk Viešpaties, kad ištvirtume šioje žemėje ir, laikui atėjus, vėl būtume drauge mylinčio Tėvo prieglobstyje (Ps 138, psl. 222). Amen.

Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, lankėsi Gervėčiuose (Baltgudijoje)

Birželio 18 d. Gervėčiuose įvyko tradicinė Baltgudijos lietuvių šventė. Švč. Trejybės atlaiduose dalyvavo vyskupas **Paulius Baltakis, OFM**, Gardino vyskupas Aleksandras Kaškievičius, kunigai ir tikintieji iš Lietuvos, Lenkijos, Latvijos, Baltarusijos, Karaliaučiaus krašto, iš viso apie tryliką tūkstančių. Pagrindinis cebrančtas buvo lietuvių, gyvenančių užsienyje vyskupas P. Baltakis, OFM; kartu koncelebravo Gardino vyskupas A. Kaškievičius, Tilžės klebonas kun. A. Eidintas ir kiti. Rinkliavoje surinkta apie 21 milijonas Baltarusijos rublių (81 litas arba 20 JAV dolerių).

Pasibaigus atlaidams, vyskupas Baltakis pasikalbėjo su "Vorutos" korespondentu.

- Dėkojame jums už nuoširdžią

paramą "Vorutos" laikraščiu, sveikiname atvykus į lietuvių etnines žemes. Kokį įspūdį paliko Švč. Trejybės atlaidai Gervėčiuose?

- Aš ilgai laukiau progos apsilankyti Gervėčiuose, daug kartų buvau kviečiamas, bet vis netekdavau. Šiemet turėjau progą juos aplankyti. Esu sužavėtas - tiek daug žmonių, jaunimo, ir manau, kad čia daug prisidėjo mūsų klebonas Leonidas Nestiukas.

- Šiose pamaldose dalyvavo ir Gardino vyskupas, ar buvo kalbama dėl bendrų sielovados reikalų?

- Kai vyks Pasaulio lietuvių seimas, bus šventinama Tilžės bažnyčia, tuomet mes su arkivyskupu Tadeušiu Kondrosevičium turėsime dalyvauti Lietuvos vyskupų konferencijos plenariame posėdyje, tai mėginsime aptarti ir

visos išėjimo reikalus.

- Ką šią vasarą veikiate Lietuvoje? Kur važinėjate? Žinome, kad buvote Eucharistiniame Kongrese.

- Atvažiavau į šviesaus atminimo Vincento Sladkevičiaus laidotuves. Paskui važiavau į Vokietiją, Huettenfeldą, į Vasario 16-osios gimnaziją, kur suteikiau moksleiviams Sutvirtinimo Sakramentą. Na, o Lietuvoje buvo mūsų šeimos šventė, mat mūsų buvo 11 vaikų - brolių ir seserų. Lankiausi Panevėžyje ir Šiauliuose.

Liepos 25 d. vėl būsiu Lietuvoje parapiškos kunigų šventimuose. Dalyvausiu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime Vilniuje, naujojo vyskupo Jono Kaunecko šventimuose ir, žinoma, Tilžės bažnyčios konsekracijoje rugpjūčio 20 d. "Voruta", Nr. 25-26

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia progą, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

"Neringos" stovykla Marlboro, Vermont, ieško šeiminių dirbti stovykloje liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Turi turėti leidimą dirbti Amerikoje. Darbas atlyginamas gyvenvieta ir maistu vasarai ir savaitine alga. Skambinti Danai Grajauskaitei: (617) 923-4583. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS

patikimai ir garantuoti
** keičia vizas J1, B1 - B2 į F1 arba L1;

** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;

** ruošia visus pakvietimo dokumentus;

** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos.

Dėl papildomų informacijų teiraukitės telefonu nuo 1 val. p.p. (212) 725-8807. (sk.)

Jauna dirbančiųjų pora ieško nebrangaus buto Brooklyn, Queens ar Long Island rajonuose. Galėtų padėti namo priežiūroje. Skambinti: 718 348-6436. (sk.)

Paieškomas Bronius Sakalauskas. Jis pats arba žinantieji apie jį prašomi skambinti 904-761-5702. (sk.)

Ieškoma vedusiųjų pora namų ruošos ir priežiūros darbams Long Island, NY rezidencijoje. Būtina anglų kalba, vairavimo teisės, leidimas darbu ir rekomendacijos. Darbas atlyginamas priklausomai nuo patirties. Skambinti 9-11 val. vak. (516) 521-0813. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

A. a. Tėv. Stepono Ropolo, OFM, atminimui aukojusiųjų sąrašas yra šio psl. antrojo skiltyje.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūra praneša, kad į Brooklyną Vilties atstovai vasaros mėnesiais neatvyks. Visi klientai vasaros pabaigoje paštu gaus naują tvarkaraštį; naujas tvarkaraštis bus paskelbtas ir "Darbininke". Brooklynė mūsų atstovs yra **Alg. Jankuskas, tel. (718) 849-2260**. Susitarus paims iš namų.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šeštadienį, **liepos 29 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.